

ESTRATÈGIES PER AL RELLEU AGRARI A MATARÓ

Estratègies pel relleu agrari a Mataró

Ajuntament de Mataró

Projecte finançat per:

Diputació
Barcelona

Elaborat per:

Raielb

Eines per la Dinamització
Local Agroecològica
arran de terra

mm
neus monllor

ÍNDEX

1/ ANTECEDENTS I INTRODUCCIÓ	3
1.1/ EL CARÀCTER PERIURBÀ DE L'AGRICULTURA AMATARÓ	3
1.2/ EL CAMÍ CAP A L'ESTRATÈGIA ALIMENTÀRIA DE MATARÓ.....	4
1.2.1/ LA CARTA ALIMENTÀRIA DE MATARÓ.....	4
1.2.2/ EL TREBALL "ESTRATÈGIES PEL RELLEU AGRARI DE MATARÓ"	5
1.3/ EL RELLEU AGRARI COM A REPTA ESTRUCTURAL DE LA PAGESIA.....	7
2/ OBJECTIUS.....	11
3/ METODOLOGIA.....	12
4/ RESULTATS.....	16
4.2/ MAPA D'ACTORS	18
4.3/ ANÀLISI DE LES ENTREVISTES	26
4.3.1/ NOVES INCORPORACIONS.....	27
4.3.2/ CEDENTS.....	28
4.3.2.1. Perfil de la persona pagesa.....	28
4.3.2.3. Perfil empresa agrària.....	29
4.3.2.4. Situació de relleu	31
4.3.2.5. Eines i estratègies per al relleu	38
5/ ANÀLISI DAFO.....	39
6/ VISIÓ ESTRATÈGICA I ACCIONS PEL RELLEU AGRARI A MATARÓ	44
6.1. VISIÓ ESTRATÈGICA.....	44
6.2. REPTES I ACCIONS	47
7/ RECOMANACIONS I PROPERS PASSOS A SEGUIR.....	60
8/ ANNEXOS	62
8.1/ MODEL ENTREVISTA PERSONES CEDENTS (perfils 1 i 2).....	62
8.2/ MODEL ENTREVISTA PERSONES RECENTMENT INCORPORADES (perfil 3)....	65
8.3/ OBJECTIUS I PROGRAMA JORNADA DE TREBALL	66
8.4/ PERSONES ASSISTENTS JORNADA DE TREBALL SOBRE RELLEU AGRARI.....	67

1/ ANTECEDENTS I INTRODUCCIÓ

1.1/ EL CARÀCTER PERIURBÀ DE L'AGRICULTURA AMATARÓ¹

Mataró, tot i ser una gran ciutat i capital de comarca, amb prop de 130.000 habitants, conserva una **zona agrícola força ben conservada**. De tot l'espai agrari de Mataró, la zona més extensa és sens dubte la zona de les Cinc Sènies, seguida dels veïnats de Mata i Valldeix i, en últim terme, el veïnat dels Turons.

L'espai agrari de Mataró, a dia d'avui, està majoritàriament protegit, com a tal, pel planejament vigent. Aquest equilibri entre la zona urbana i l'agrària-forestal i agrícola, pot conferir a la ciutat un **equilibri ecològic singular on les dues zones es complementin** i s'enriqueixin amb una visió ecosistèmica, és a dir, agrourbana.

L'augment dels creixements urbans i industrials complementat amb el traçat d'infraestructures diverses en els àmbits periurbans, tal i com passa en molts municipis europeus, comporta una important reducció de l'espai productiu agrari. Amb aquestes dinàmiques els espais agraris corren el perill d'esdevenir precaris, marginals i perifèrics, amb agricultures no competitives en un mercat globalitzat. Cal, per tant, **impulsar accions encaminades a potenciar la seva activitat productiva fonamentalment de proximitat**, tenint present les conseqüències que es puguin derivar del canvi climàtic i preservar-les de la seva incorporació al procés urbà.

Alhora, aquest **espai periurbà realitza funcions ambientals, socials i econòmiques molt rellevants**, de la mateixa manera que té un gran valor cultural i paisatgístic, que configura els sistemes agroambientals i aporta a la societat serveis ecosistèmics d'aprovisionament (com l'aigua i els aliments), de regulació (del clima, el cicle de l'aigua, la pol·linització, entre d'altres), culturals (lleure, oci o manteniment tradicions) i de suport (com per exemple la conservació de la biodiversitat i el paisatge).

L'activitat agrària local de Mataró pot contribuir a donar resposta a les noves demandes i necessitats de la societat, com la transició cap a l'agroecologia i l'autosuficiència alimentària o la modernització i la innovació agroforestal en el marc d'una estratègia de ciutat intel·ligent, entre d'altres.

---

¹ Informació extreta de la Carta Alimentària de Mataró. Ajuntament de Mataró. Febrer 2023.

1.2/ EL CAMÍ CAP A L'ESTRATÈGIA ALIMENTÀRIA DE MATARÓ

Tenint en compte el context presentat en l'apartat anterior, els darrers anys s'estan realitzant diversos passos per a posar en valor l'espai agrari de Mataró i per avançar cap a la sobirania alimentària de la ciutat.

L'any 2020, com a resultat de la presentació al Consistori Municipal, per part de l'Associació Agrària Cinc Sènies-Mata-Valldeix, de la **Carta per a la preservació, la millora, el desenvolupament i la gestió de l'espai agrari de les Cinc Sènies-Mata-Valldeix**; la Junta de Portaveus va aprovar la Declaració Institucional per a la preservació, la millora, el desenvolupament i la gestió de l'espai agrari de les Cinc Sènies-Mata-Valldeix.

Aquesta declaració adopta, entre els seus acords, "impulsar una política alimentària local encaminada a assegurar-ne la seguretat, la sobirania i la resiliència, que es sustenti en l'espai agrari de les Cinc Sènies-Mata-Valldeix com la primera baula de la cadena alimentària i com un espai agroeconòmic de consum de proximitat". A més, també insta a "redactar i aprovar una carta alimentària de ciutat" i a elaborar de forma participada una **Estratègia alimentària Local**, amb l'objectiu principal de concretar les estratègies, objectius i accions de la política alimentària local, així com els seus instruments de governança."

L'adhesió a la Carta Alimentària de la Regió Metropolitana de Barcelona per part de Mataró es va produir el 2021, el mateix any que l'Ajuntament i l'Associació Agrària Cinc Sènies-Mata-Valldeix van signar un conveni per treballar plegats en un Pla Estratègic de Desenvolupament de l'Espai Agrari.

1.2.1/ LA CARTA ALIMENTÀRIA DE MATARÓ

Per a l'elaboració de la Carta Alimentària de Mataró es va dur a terme, durant l'any 2022, el **Procés participatiu intern de l'Ajuntament de Mataró**. Aquest treball va permetre una identificació d'actors implicats en els sistemes alimentaris locals, dels projectes en matèria alimentària en que participa l'Ajuntament, així com l'elaboració d'un esborrany de la Carta Alimentària de Mataró. Finalment, aquesta carta va ser consensuada amb els agents territorials a través d'un taller participatiu.

El febrer de l'any 2023 es va aprovar el document de la [Carta Alimentària de Mataró](#), que actua com a declaració institucional, i que proporciona un relat i un marc estratègic d'acció que interpel·la de manera directa a cadascun dels actors de la cadena de valor i, en general, a tota la ciutadania.

*A través d'aquesta carta, l'Ajuntament de Mataró, productors i productores, empreses, la ciutadania i les seves organitzacions, i entitats supralocals vinculades als sistemes alimentaris es comprometen a: **Impulsar un procés de transició cap a un sistema alimentari local més just, segur, sostenible, resilient, divers i inclusiu.***

La Carta ha d'impulsar un procés que:

- *Es relacioni amb l'espai agrari de forma equilibrada considerant-lo un actiu estratègic a protegir, recuperar i dinamitzar perquè sigui capaç de proveir aliments saludables per les persones generant el menor impacte possible pel medi ambient;*
- *Afaveixi un entorn de col·laboració, suport i proximitat entre les persones agricultores, pescadores, transformadores i consumidores.*

- *Generi relacions justes i col·laboratives entre agents públics i privats en un marc de governança participativa.*
- *Incideixi en el fluxos de mercaderies facilitant distribució conjunta dels productes agroalimentaris locals i dinamitzant-ne les vies de distribució i comercialització: mercats, comerços minoristes, col·lectius, restauració...*
- *Cerqui l'encaix amb altres plans i propostes impulsades des de l'Ajuntament que puguin incidir sobre l'estratègia alimentària de Mataró.*

El principis fonamentals sobre els que es fonamenta aquest compromís són aquells que han d'actuar de manera transversal al desenvolupament i redacció de l'Estratègia que se'n derivarà, de les seves línies estratègiques, programes i accions. Aquests principis es recullen a la Taula 1.

Taula 1: Principis de la Carta Alimentària de Mataró.

Governança i autosuficiència alimentària	Alimentació sostenible i nutrició	Equitat social i econòmica
Promoció de la producció alimentària	Millora de la distribució alimentària	Limitar el malbaratament alimentari

Font: Elaboració pròpia a partir de la Carta Alimentària de Mataró.

Per a cadascun d'aquests principis, la Carta Alimentària defineix uns **objectius específics** i apunta algunes **accions que es podrien desenvolupar per a assolir-los**.

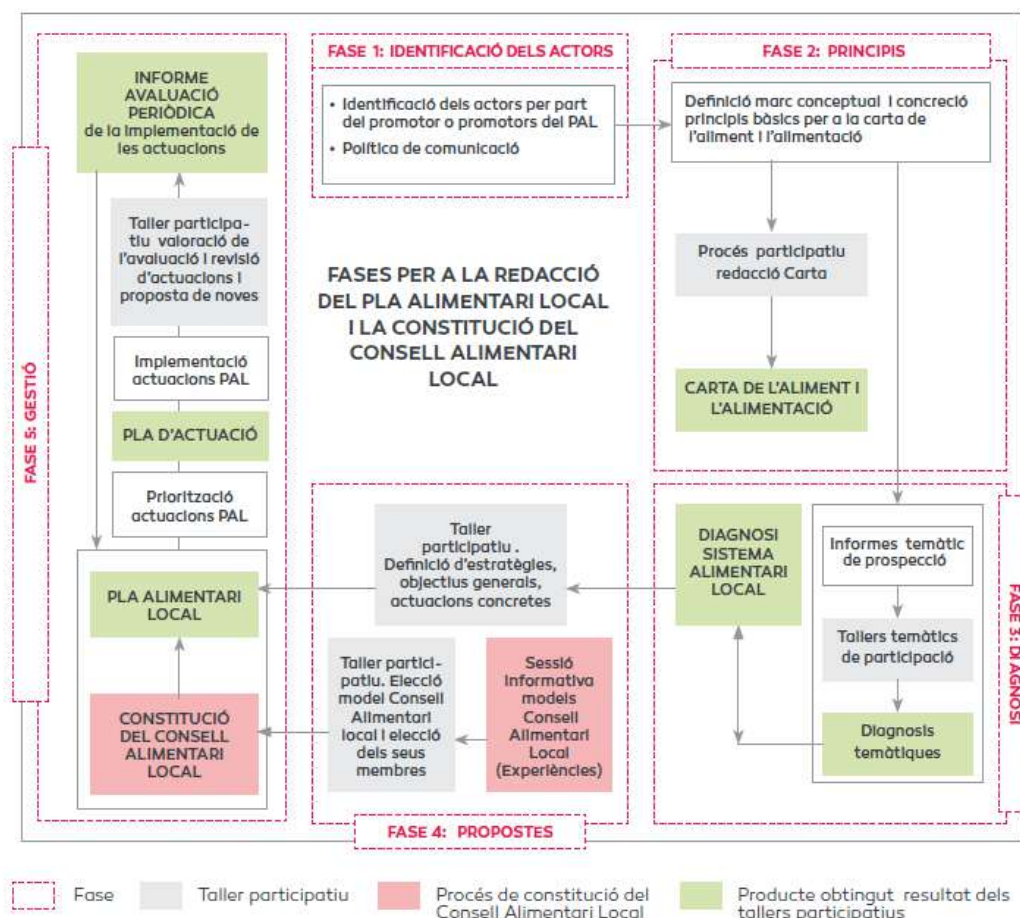
1.2.2/ EL TREBALL "ESTRATÈGIES PEL RELLEU AGRARI DE MATARÓ"

Aquesta Carta Alimentària és el primer pas per a l'elaboració de l'Estratègia Alimentària de Mataró. En aquest sentit, tal i com es defineix en la [Guia Alimentem Barcelona²](#), per a impulsar les estratègies alimentàries locals, cal avançar en la **Diagnosi del Sistema Alimentari Local**, que es nodrirà de diverses diagnosis temàtiques; a partir de les quals s'avançarà en la redacció del **Pla Alimentari Local**, document operatiu que ha de permetre avançar cap a l'escenari desitjat, tal i com es pot veure a la imatge 1.

---

² Alimentem Barcelona. Guia pràctica per impulsar estratègies alimentàries locals. Diputació de Barcelona. Any 2022

Imatge 1. Resum de les fases de la redacció del Pla Estratègic Local.

Font: Guia Alimentem Barcelona³

Aquest estudi, conjuntament amb altres estudis que s'estan realitzant paral·lelament en el temps, constitueixen, per tant, informació útil i necessària per a la realització d'aquesta **Diagnosi del Sistema Alimentari Local**.

1.2.3/ LA TAULA DE L'ESPAI AGRARI I EL PLA DE GESTIÓ DE L'ESPAI AGRARI DE MATARÓ

L'any 2022 es constitueix la **Taula de l'Espai Agrari**, un nou instrument de gestió que aplega representació municipal, del sector agrícola i de la ciutadania que viu i treballa a l'espai agrari. En aquest marc, es dissenya i es posa en funcionament la figura de l'**Espai Agrari de Mataró**, un procés que complementa els objectius del futur Pla Alimentari de la ciutat.

³ Alimentem Barcelona. [Guia pràctica per impulsar estratègies alimentàries locals](#). Diputació de Barcelona, 2022.

1.3/ EL RELLEU AGRARI COM A REPTE ESTRUCTURAL DE LA PAGESIA

El relleu generacional de les empreses agràries familiars es troba en un moment crític. Ens trobem davant d'una suma de factors socials, econòmics, ambientals i culturals que afecta el present i futur del sector agrari, i posa en una situació d'alerta moltes de les explotacions agràries actuals, que no preveuen un relleu natural de la seva activitat.

Aquesta tendència es constata a diferents escales territorials i es considera un problema estructural europeu, que es va repetint també a escales més locals. Així, pel que fa a l'envelliment, a l'Estat espanyol només el 3,1% dels titulars d'explotacions agràries són menors de 35 anys, mentre que Catalunya aquest percentatge és del 3,6%, segons dades de la darrera enquesta d'explotacions agràries ([Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, 2023](#)⁴).

En el cas de Mataró, les dades apunten a la mateixa tendència. Segons el darrer Cens Agrari (2023), a Mataró l'any 2023 hi havia 36 pagesos titulars d'explotació, amb la següent distribució per edat i sexe (Taula 2):

	Totes les edats	<25 anys	25 a 34 anys	35 a 44 anys	45 a 54 anys	55 a 64 anys	De 65 anys o més
Total	36	0	2	9	9	9	7
Homes	31	0	2	6	7	9	7
Dones	5	0	0	3	2	0	0

Taula 2: Distribució dels titulars d'explotació per edat i sexe a Mataró, 2020.

Font: [Idescat, 2023a](#)⁵.

A la taula 2 es pot observar que 7 dels 36 pagesos que figuraven al Cens Agrari com a titulars d'explotació, ja estaven l'any 2020 en edat de jubilar-se (el 19% del total), mentre que 9 més (25% del total), tenien entre 55 i 64 anys. Si sumem aquestes dues xifres, més del 44% de la pagesia de Mataró cap d'explotació o ja estava jubilada, o estava a prop de fer-ho. Al mateix temps, no hi havia pagesia titular d'explotació de menys de 25 anys, i els més joves eren un nombre clarament inferior als que estaven en edat de jubilació o propers a jubilar-se. Tanmateix, l'edat mitjana dels caps d'explotació de Mataró se situava l'any 2020 en 53,56 anys, significativament per sota de l'edat mitjana a Catalunya que era de 60,95 anys ([Idescat, 2023b](#)⁶).

Així mateix, contrasta la disminució de titulars d'explotació respecte a l'anterior Cens Agrari (2009), en què s'havia censat 45 caps d'explotació. Per tant, va haver una disminució del 20% en la darrera dècada al municipi.

---

⁴ Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, 2023. [Estratègia de Relleu Agrari Generacional. Pla d'acció 2023-2027](#).

⁵ Idescat, 2023a. Caps d'explotació a Mataró per edat i sexe. Cens Agrari 2020.

⁶ Idescat, 2023b. Edat mitjana dels caps d'explotació a Mataró per sexe. Cens Agrari 2020.

Aquesta tendència a la manca de relleu generacional es pot observar també en el context de l'Espai Agrari de Mataró:

A l'Espai Agrari de Mataró un 71% dels pagesos considera que actualment no té relleu generacional (Roca Torrent, 2023)⁷.

Pel que fa a les causes que porten a aquesta situació, nombrosos informes i articles apunten a causes multifactorials i que sovint barregen aspectes estructurals que es donen a diferents escales ([Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, 2023](#)⁸). Així, entre les barreres que es descriuen al Pla d'Acció de la Generalitat de Catalunya pel relleu agrari, pel cas de Mataró cal destacar:

1. **Accés a la terra.** Trobar sòl fèrtil per dur a terme una activitat agrària és una tasca molt complexa d'assolir, especialment en contextos periurbans on hi ha una elevada pressió pel sòl. A més, és difícil mobilitzar un mercat que queda aturat per diferents factors estructurals. El primer, la Política agrària comunitària mateixa, que perpetua el vincle dels titulars d'explotacions agràries en relació amb els ajuts del primer pilar. Així, l'accés a finques on hi ha pagaments directes fa que sigui molt i molt complicat accedir-hi per part de les generacions més joves. Per a la pagesia tradicional es fa difícil la reestructuració de les empreses agràries existents, i per a la novinguda significa moltes vegades la impossibilitat d'accedir al sector.
2. Procés de **desagrarització del món urbà i periurbà.** En el cas de Mataró, aquesta tendència és clara quan s'analitza l'evolució dels usos del sòl entre els anys 1956 i 2018, i ha deixat empremta en la matriu agrària.

En seixanta anys, la comarca del Maresme, ha perdut 3.794,2 hectàrees de conreu i Mataró, és el municipi amb més davallada (Roca Torrent, 2023)⁹.

3. **Cost elevat de la instal·lació.** Segons el sector i el model productiu, la inversió inicial pot fer impossible una incorporació exitosa. Aquesta dificultat s'observa quan la major part de pagesia novinguda treballa en explotacions petites i de venda directa; o en la dificultat que té la pagesia tradicional quan es vol instal·lar pel seu compte, però seguint models productius força capitalitzats. L'ajut de primera instal·lació és un suport que rep la persona jove per fer front a les despeses d'arrencada, però que acostuma a ser insuficient per fer front a una activitat productiva on el retorn econòmic no sempre va lligat a l'esforç inicial de posar en funcionament l'empresa agrària.
4. **Burocràcia excessiva** que cal gestionar per poder produir, transformar i/o comercialitzar productes agroalimentaris. La burocràcia no fa referència només a normatives agràries o rurals, sinó que també cal estar al corrent de temes sanitaris, de planejament urbanístic o de seguretat laboral. Aquest fet fa que molts pagesos i

---

⁷ Roca Torrent, A., 2023. Diagnosi territorial de l'Espai Agrari de Mataró. Ajuntament de Mataró.

⁸ Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, 2023. Estratègia de Relleu Agrari Generacional. Pla d'acció 2023-2027.

⁹ Roca Torrent, A., 2023. Diagnosi territorial de l'Espai Agrari de Mataró. Ajuntament de Mataró.

pageses confiïn tota la part burocràtica a una empresa que s'ocupa d'aquesta gestió, externalització que és complicada -i cara- per noves instal·lacions amb poca rendibilitat inicial.

5. **Baixa rendibilitat.** La baixa rendibilitat del sector agrari és sovint identificada com una gran dificultat i un limitant clau. El que costa produir no lliga moltes vegades amb el preu que es rep pel producte que es fa. Aquesta rendibilitat s'afegeix sovint a la gran inversió en hores de treball que cal dedicar, i per tant, sovint les persones que s'instal·len tenen vides altament precaritzades i amb poca capacitat de conciliació. Aquesta barrera sovint està vinculada a l'accés als mercats, una barrera que depèn molt del model d'empresa, però que no sempre està garantida. Les noves tendències en relació amb els canals curts de comercialització estan resolent una part de l'equació, però al mateix temps significa un volum de feina afegida a la productiva.
6. **L'accés al crèdit** pot ser una limitació per a moltes de les persones joves que es volen incorporar en projectes viables a mitjà termini, però amb poques garanties immediates. El fet que la persona que s'incorpora no sempre tingui un patrimoni ni una experiència amb què avalar fa que sigui molt complicat l'accés al crèdit.
7. **Poc prestigi social de la pagesia,** que cal revertir tant millorant i difonent la formació agrària com la valoració social -i material- de les tasques que aporta la pagesia a la societat i medi ambient. No obstant, cal destacar que a Mataró, hi ha un percentatge important de caps d'explotació amb formació específica:

La formació dels caps d'explotació és un fet, especialment pel que fa als cicles reglats: una tercera part tenen estudis universitaris, el 19% han fet algun cicle de formació professional i també el 19% tenen estudis de secundària. Per contra, el 69% dels treballadors no té cap formació, encara que n'hi ha un 12% que tenen títol universitari i un 12% de formació professional. Uns i altres, fan cursos de formació continua en diverses especialitzacions sobretot de l'àmbit tecnològic. (Roca Torrent, 2023)¹⁰

8. **Altres,** com ara l'accés a l'habitatge o la dificultat d'establir acords entre persones que es jubilen i persones que s'incorporen, per recels o altres dificultats.

Segons la diagnosi de l'Espai Agrari de Mataró (Roca Torrent, 2023)¹¹, els agricultors que diuen que no tenen relleu agrari, quan se'ls planteja què en pensen fer de les terres quan es jubilin, responen que no ho saben, i com a opcions improvisades diuen que se les vendran (si en són els propietaris) o deixar-les (si són llogaters). Cal recordar que el 78% dels pagesos tenen l'habitatge en la mateixa finca.

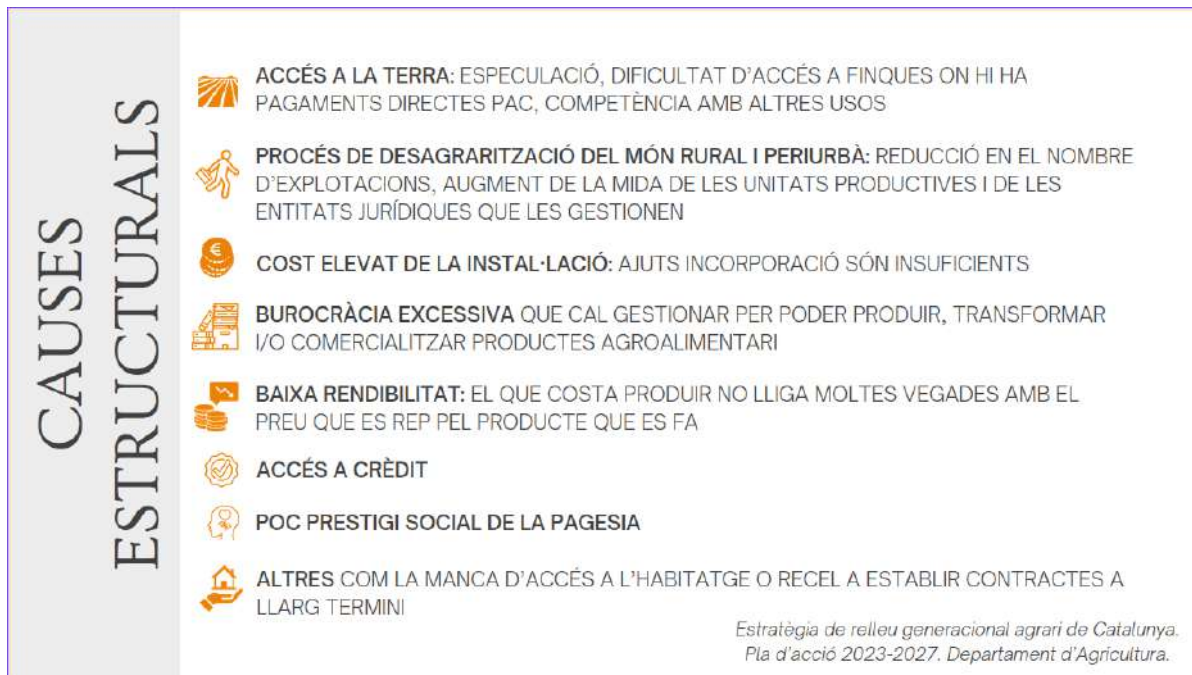
---

¹⁰ Roca Torrent, A., 2023. Diagnosi territorial de l'Espai Agrari de Mataró. Ajuntament de Mataró.

¹¹ Roca Torrent, A., 2023. Diagnosi territorial de l'Espai Agrari de Mataró. Ajuntament de Mataró.

La imatge 2 resumeix les principals barreres estructurals pel relleu agrari.

Imatge 2: Causes estructurals del relleu agrari

.Font: Elaboració pròpia a partir de l'[Estratègia de relleu generacional de Catalunya. Pla d'acció 2023-2027](#). Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, Generalitat de Catalunya.

2/OBJECTIUS

El projecte "Estratègies pel relleu agrari de Mataró" té com a objectiu general **analitzar els reptes i concretar estratègies per contribuir al relleu generacional agrari al municipi de Mataró.**

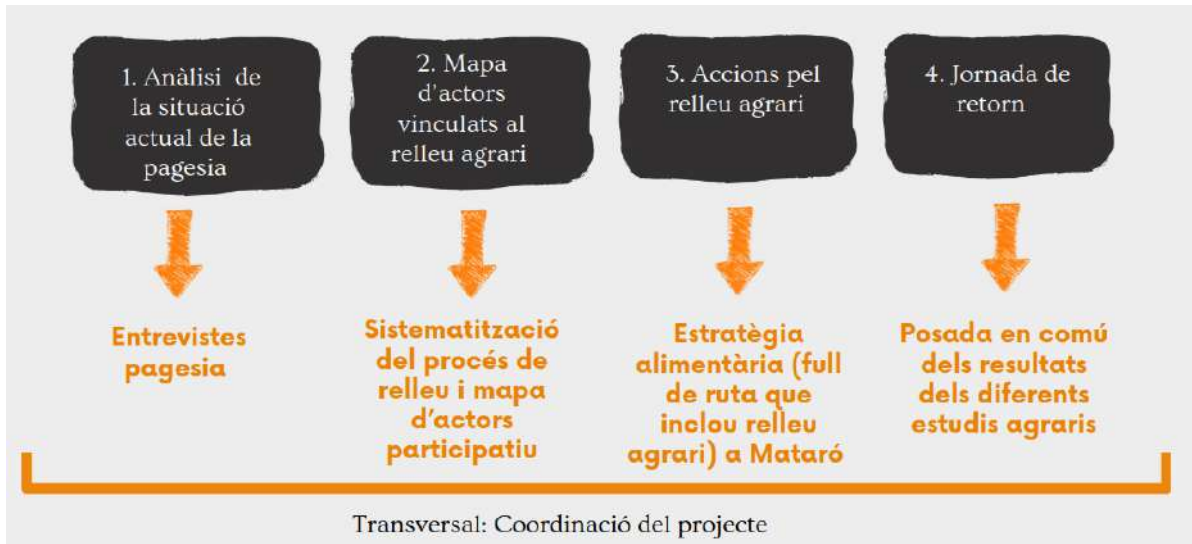
Aquest objectiu general es desenvolupa a través dels següents objectius específics:

1. **Disposar d'un mapa d'actors vinculats al relleu agrari de Mataró**, que identifiqui el que ofereix actualment cadascuna de les entitats en les diferents fases del relleu agrari i les mancances, així com els espais de coordinació.
2. **Sensibilitzar als diferents agents implicats sobre la necessitat de treballar de manera conjunta i amb una visió sistèmica** pel relleu agrari de Mataró.
3. **Conèixer, per una banda, la situació actual de la pagesia propera a la jubilació de Mataró** en relació al possible relleu del seu projecte agrari (situació de partida, percepció sobre els seus processos- de relleu, variables que dificulten el relleu, entre altres-). Per altra banda, es vol aprofundir en els **reptes i barreres a les que s'enfronta la nova pagesia**, així com les estratègies que tenen al seu abast.
4. **Identificar estratègies i accions per a contribuir al relleu agrari dels projectes agraris del municipi**. Aquestes han de servir com a punt de partida d'un treball col·lectiu per a abordar el repte del relleu generacional a Mataró.

3/METODOLOGIA

La metodologia de treball ha seguit 4 fases, més una fase transversal de coordinació i obtenció del llistat de persones a entrevistar (imatge 3).

Imatge 3: Metodologia i fases de treball

Font: Elaboració pròpia

Fase transversal. Coordinació i obtenció de llistat de treball. *Setembre-octubre 2023*

L'objectiu d'aquesta fase ha estat **coordinar la realització d'aquest estudi amb els altres tres estudis encarregats** per part de l'Ajuntament de Mataró en el mateix període (per als quals també es requereix la participació de la pagesia), així com coordinar-se amb l'Ajuntament de Mataró per a poder **obtenir i accedir al llistat i dades de contacte de les persones amb els perfils d'interès per a la realització d'aquest estudi.**

En concret, aquesta fase ha comportat la realització de les següents tasques:

- Reunió presencial de coordinació a l'Ajuntament de Mataró. Setembre 2023.
- Reunions virtuals de coordinació per tal de conèixer els avenços realitzats per part de l'Ajuntament per a l'obtenció del llistat de persones que potencialment poden ser entrevistades, donant compliment a la llei de protecció de dades.
- Trucades telefòniques i gestions diverses per a fer el seguiment del projecte.

Fase 1. Anàlisi de la situació actual de la pagesia. *Novembre-desembre 2023*

L'objectiu d'aquesta fase ha estat **conèixer la situació actual de la pagesia propera a la jubilació de Mataró en relació al possible relleu del seu projecte agrari: situació de partida, percepció sobre els seus processos de relleu, variables que dificulten el relleu, entre altres.**

Per a tal fi, a més de la revisió de fonts secundàries (estadístiques, informes i diagnosi), s'han realitzat principalment **entrevistes a persones amb edats properes a la jubilació (futurs cedents)**, que han estat complementades amb algunes **entrevistes a persones que s'han incorporat recentment al sector agrari**, amb l'objectiu de conèixer aquest procés d'incorporació i com aquest pot interrelacionar-se amb el procés de jubilació.

En concret, les accions realitzades han estat:

- **Definició del perfil de persona a entrevistar.** Tot i que inicialment estava previst centrar les entrevistes en pagesia major de 55 anys (futurs cedents), s'ha ampliat aquesta franja d'edat fins a pagesia major de 45 anys, atès que la mostra final de pagesia interessada en participar en l'estudi ha estat reduïda. També s'ha acordat ampliar els perfils i fer entrevistes a pagesia que s'hagi incorporat faci relativament pocs anys (de fins a 45 anys), per a complementar els resultats obtinguts en les entrevistes a persones properes a la jubilació. Totes les persones entrevistades desenvolupen la seva activitat agrària al municipi de Mataró. Així, els tres perfils de persones a entrevistar han estat:
  - Perfil 1. Pagesia que es troba en una edat "propera" a la jubilació, considerant com a tal pagesia d'entre 46 anys (per a ampliar la mostra de persones a entrevistar) i 64 anys.
  - Perfil 2. Pagesia en edat de jubilació, és a dir, de 65 anys o més.
  - Perfil 3. Pagesia de "recent" incorporació, considerant com a tal a pagesos/es menors de 45 anys.

- **Elaboració dels models d'entrevista**, un per a les persones del perfil 1 i 2 i un per a les persones del perfil 3. El model d'entrevista per a les persones dels perfils 1 i 2 ha estat contrastat i validat tant amb el personal tècnic de l'Ajuntament de Mataró com amb la Taula de l'Espai Agrari. Els models d'entrevista es poden consultar als annexos 7.1 i 7.2.

- **Elaboració d'un formulari online per a cadascun dels dos models d'entrevista**, per tal de facilitar-ne el posterior anàlisi i tractament.

- **Concertació de les entrevistes.** S'ha establert contacte telefònic amb totes les persones que s'adiuen als perfils prèviament definits, oferint-los l'opció de fer-los-hi una entrevista presencial o virtual. En total, s'han contactat:
  - **Perfil 1. 7 pagesos/es de fins a 45 anys**, dels quals se n'ha entrevistat a 3. Dels altres 4, 1 ha manifestat explícitament no voler participar a l'estudi, amb 2 d'ells ha estat impossible trobar un moment per a fer l'entrevista, i amb el quart no s'ha pogut dur a terme l'entrevista, malgrat haver estat agendada per a fer-la en format virtual.
  - **Perfil 2. 11 pagesos/es entre 46 i 64 anys**, dels quals se n'ha pogut entrevistar a 9. Dels altres 2, un ha manifestat explícitament no voler participar en el projecte, mentre que amb l'altre ha estat impossible concertar un dia i hora per a fer l'entrevista.
  - **Perfil 3. 3 pagesos/es de 65 anys o més**, que han estat tots tres entrevistats.

- **Realització de les entrevistes, en format presencial i/o virtual.** Del total de les 15 entrevistes realitzades, 13 han estat presencials. Les altres dues s'han realitzat mitjançant trucada telefònica, en ambdós casos amb persones pageses de fins a 45 anys.
- **Anàlisi i tractament de la informació recollida.** S'ha analitzat la informació recollida en el sí de les entrevistes, que es mostra a l'apartat "4.3. Anàlisi de les entrevistes" del present document.

Fase 2. Mapa d'actors vinculats al relleu agrari de Mataró i/o municipis veïns. Novembre-desembre 2023

Aquesta fase ha comptat amb dues activitats principals. Per una banda, i en relació amb l'objectiu de presentar una **anàlisi del procés de relleu agrari integrat**, s'ha realitzat una anàlisi bibliogràfica de les diferents propostes de conceptualització del procés, així com una revisió bibliogràfica de plans d'acció i informes sobre la temàtica.

Per tal de tenir una visió completa del procés de relleu agrari, s'ha partit de la revisió de diferents sistematitzacions elaborades per entitats que treballen relleu agrari bé des de la perspectiva de la persona cedent (Escola de pastors de Catalunya¹²) o des de la perspectiva de la persona que es vol instal·lar (ADRINOC, 2022¹³), i s'ha fet una proposta d'**esquema de les diferents fases, per tal de que serveixi de base per a realitzar un mapa d'actors** vinculats al relleu agrari de Mataró i l'àmbit territorial proper.

Un cop s'ha obtingut aquest primer resultat de la fase 2, s'ha realitzat, a partir de fonts secundàries, una proposta de mapa d'entitats vinculades al relleu agrari, que ha estat contrastada amb la tècnica responsable de relleu agrari de la Diputació de Barcelona.

Posteriorment, s'ha organitzat una **sessió de treball amb agents clau vinculats al relleu en el sector agrari a Mataró**, realitzada a la Sala d'Actes de la Direcció de Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Mataró, **el dia 8 de novembre de 2023**. Els objectius de la sessió han estat:

- **Informar** les persones assistents sobre el *projecte Estratègies per a impulsar el relleu agrari a Mataró* i la voluntat de l'Ajuntament d'abordar aquesta línia de treball.
- **Posar en comú el que ofereixen actualment cadascuna de les entitats en les diferents fases del relleu agrari**, així com allò que actualment no s'ofereix però es podria oferir com a punt de partida d'un futur del treball en xarxa.
- **Sensibilitzar sobre la necessitat de treballar de manera conjunta** per al relleu agrari a Mataró.

---

¹² Escola de pastors de Catalunya, 2022. El procés de traspasar. Associació Rurbans.

¹³ ADRINOC, 2022. Exploració, identificació i articulació dels elements claus per la innovació en l'estratègia pel relleu agrari a La Garrotxa.

Amb els resultats obtinguts de l'anàlisi de fonts secundàries i el taller participatiu, s'ha elaborat un **mapa d'actors vinculats al relleu agrari de Mataró**, així com de les **accions que s'estan portant a terme**, al mateix temps que s'han **detectat buits en el suport a les persones que volen emprendre un relleu agrari** (tant per la banda dels cedents com de les noves incorporacions).

Finalment, una **anàlisi DAFO** reuneix els resultats de l'estudi organitzats com a Debilitats, Amenaces, Fortaleses i Oportunitats per tal de sintetitzar els aspectes clau, que ens informen sobre les estratègies i accions pel relleu agrari a Mataró. La matriu DAFO és una de les tècniques més emprades en planificació estratègica per a la realització de diagnòstics amb l'objectiu d'ajudar en la tria de les estratègies i les tasques més adequades.

Fase 3: Estratègies i accions pel relleu agrari. *Desembre 2023*

Partint de l'anàlisi DAFO realitzada a la Fase 2, s'ha definit la visió estratègica pel relleu agrari a Mataró. Aquesta visió estratègica consisteix en la definició de la **missió, visió i els valors**, així com els **reptes als que dona resposta**.

S'han definit un total de **5 reptes**, que coincideixen amb els 5 reptes que plantejats en ***l'Estratègia de relleu generacional agrari de Catalunya. Pla d'acció 2023-2027. Departament d'Agricultura***.

Per a cadascun dels 5 reptes es detalla la següent informació:

- Una breu **explicació del repte i dels motius** pels quals és necessari abordar el repte.
- Els diversos **objectius específics** per a assolir els reptes.
- Les **accions**, estructurades segons els objectius específics. De cadascuna de les accions se'n fa una breu descripció i s'indiquen els agents implicats.
- Un **apartat de referències de projectes, documents o experiències** que poden ser inspiradors i que poden ser útils per a afrontar el corresponent repte.

Per a assolir els 5 reptes s'han proposat un total d'11 objectius específics i 21 accions.

Fase 4: Posada en comú dels resultats dels diferents estudis vinculats al sector agrari. *Desembre 2023*

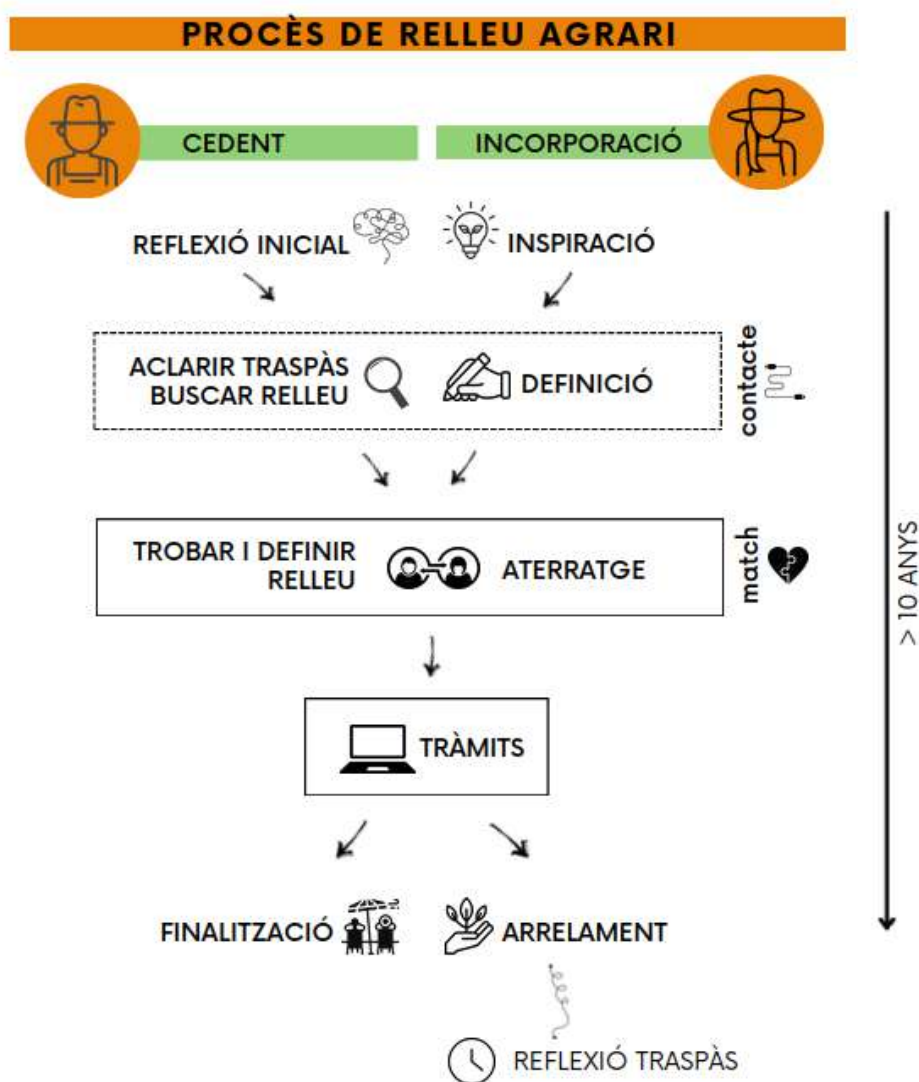
Es du a terme una posada en comú dels resultats dels diversos estudis impulsats per l'Ajuntament de Mataró i vinculats al sector agrari, que s'han dut a terme durant el darrer trimestre del 2023, amb l'objectiu d'identificar possibles complementarietats entre els àmbits analitzats i també per a poder-los integrar en la futura Estratègia Alimentària de Mataró.

4/ RESULTATS

Per tal de tenir una visió completa del procés de relleu agrari, s'ha dut a terme una revisió de diferents sistematitzacions elaborades per entitats que treballen relleu agrari; bé des de la perspectiva de la persona cedent (Escola de pastors de Catalunya¹⁴) o des de la perspectiva de la persona que es vol instal·lar (ADRINOC, 2022¹⁵).

A partir d'aquesta revisió, s'ha elaborat una proposta d'**esquema de les diferents fases, per tal de que serveixi de base per a realitzar un mapa d'actors** vinculats al relleu agrari de Mataró i l'àmbit territorial proper (imatge 4).

Image 4: Etapes del procés de relleu agrari.

¹⁴ Escola de pastors de Catalunya, 2022. El procés de traspasar. Associació Rurbans.

¹⁵ ADRINOC, 2022. Exploració, identificació i articulació dels elements claus per la innovació en l'estratègia pel relleu agrari a La Garrotxa.

A continuació es descriuen les diferents etapes, tenint en compte que es descriu un procés de relleu agrari extra-familiar. És important destacar que es tracta d'un procés a mitjà-llarg termini, atès que pot durar més de 10 anys entre les fases inicials i l'arrelament de la persona que s'incorpora a l'activitat agrària.

Reflexió inicial per part del cedent: Es tracta d'una fase prèvia de reflexió per a poder-se anticipar a la situació de finalització. En aquesta fase cal que la persona cedent:

- S'assabenti de quan es pot jubilar
- Reflexioni sobre el desig de traspasar l'explotació i el que això implica: quins avantatges i inconvenients té?
- Es prengui la jubilació com un nou projecte

Fase d'inspiració per part de la nova incorporació. Fase en que una o diverses persones emprenedores tenen una idea de projecte agrari i volen explorar la possibilitat d'establir una activitat agrària. Es tracta d'una etapa d'indagació on cal definir necessitats (tant materials o d'espai com formatives, per exemple), identificar pros i contres d'incorporar-se. En aquesta fase habitualment també es comença a fer la cerca proactiva de l'espai on instal·lar-se, per exemple a través d'amistats o altres contactes o bé organismes que disposen d'eines com ara els bancs de terres.

Fase per aclarir el traspàs i buscar activament el relleu per part del cedent. En aquest sentit, és necessari començar a definir aspectes com el tipus de relleu, la modalitat de traspàs o què es vol traspasar i buscar informació sobre els diferents tipus de traspàs possibles. Així mateix, s'inicia l'etapa de buscar el relleu.

Fase de definició per part de la nova incorporació. Es tracta d'una fase de concreció de la futura activitat agrària, en la qual són necessàries trobades amb altres persones del sector per tal de valorar opcions de finca i habitatge, analitzar limitacions físiques o pressupostàries i es fa el pla d'empresa i la formació en cas que sigui necessari.

En aquestes dues darreres fases (aclarir traspàs i definició), poden començar a donar-se els primers contactes entre la persona cedent i la nova incorporació.

Fase de trobar el relleu, posar-se d'acord i aterratge de la nova incorporació. Un cop s'ha produït el contacte entre cedent i la persona (o persones) que es vol incorporar, cal negociar i arribar a un acord sobre els diferents aspectes del traspàs (terminis, condicions econòmiques, drets i deures, etc.). Per part de la nova incorporació comença de manera simultània la **fase d'arrencada de l'activitat agrària**. En aquesta fase es posa en marxa el pla d'empresa, s'aterra a la finca i adequa l'habitatge, es comença a fer les inversions necessàries per millorar l'empresa agrària així com el procés de sol·licitud de la DUN i altres ajuts. Comença la producció i la comercialització per part de la nova incorporació.

Fase de tramitació. En aquesta fase, tant la persona cedent com la nova incorporació han de fer els tràmits necessaris per a posar en marxa l'activitat i per a fer efectiu el traspàs com ara signar els contractes, tramitar canvis de titularitat, cessió de drets o tramitar la jubilació en el cas de la persona cedent.

Fase de finalització per part del cedent. Un cop s'han efectuat tots els tràmits, la persona cedent finalitza la seva activitat professional agrària. En aquesta fase pot continuar vinculat al procés oferint, per exemple, mentories a persones que s'incorporen.

Fase d'arrelament de la nova incorporació. En aquesta fase el projecte d'emprenedoria assolix un grau adequat d'autonomia de manera que l'experiència assolida en les fases anteriors fa que el projecte sigui resilient per mantenir-se en el temps. Habitualment es consolida la participació en xarxa amb altres persones i entitats del territori.

Passat el temps, el projecte s'encaminarà al seu torn a la fase de final de vida del projecte o l'empresa agrària, fet que dona l'oportunitat de realitzar una transmissió o traspàs de l'empresa agrària a persones que estan en les fases inicials del procés i així, la persona que s'ha incorporat passaria a ser cedent vers a una nova generació d'emprenedors.

4.2/ MAPA D'ACTORS

A partir de fonts secundàries i del taller participatiu realitzat amb entitats vinculades al relleu agrari a Mataró, s'ha obtingut informació sobre les accions que realitzen cadascuna d'elles en relació al relleu agrari.

4.2.1/ Agents implicats

Ajuntament de Mataró

Servei d'ocupació de l'Ajuntament:

Intervenien poc en la creació de l'empresa. Fins ara han **gestionat alguna oferta d'ocupació vinculada amb el sector primari**, i algunes **contractacions vinculades a subvencions** (es poden prioritzar ajudes pel sector agrari). No poden fer formacions perquè no tenen infraestructura agrícola, però es podria arribar a homologar. A la Fira Mataró Orienta es podria donar a conèixer la formació vinculada amb el sector.

Estratègia i Governança:

- En el marc de l'estratègia alimentària de la ciutat i l'impuls a l'Espai Agrari s'han **establert espais de governança i participació**, com la Taula de l'Espai Agrari o els consells de participació.
- Es fa **suport institucional al Pla d'Acció de l'estratègia alimentària** en el marc també de l'Agenda Urbana de Mataró. Poden aportar a les bases de dades (per exemple la de la DIBA amb dades socioeconòmiques del sector agrícola a Mataró).
- S'està **treballant en instruments de planejament i ordenament com les llicències d'activitats i llicències pels mercats municipals**, i també *una revisió del POUM per permetre determinats usos*.

Economia circular:

- A nivell d'infraestructures, **existeix un viver municipal que podria activar-se per fomentar activitats de formació**, per exemple i un **banc de terres a nivell municipal**.

- Actualment s'està treballant en la creació d'un obrador públic compartit per donar valor afegit als productes agraris.
- També des de l'ajuntament es demanen subvencions i es dona impuls a projectes com el de relleu agrari, transició energètica o sobre nous canals de comercialització.
- S'està treballant en sistemes de recollida i gestió de residus més eficaços i amb una fiscalitat més justa.

Diputació de Barcelona

L'òrgan encarregat és la Direcció Territorial Agrària, i en concret, l'Oficina Tècnica de Prevenció Municipal d'Incendis Forestals i Desenvolupament Agrari, al càrrec del projecte BCN Smart Rural.

El PECT BCN Smart Rural és un projecte finançat pel PO FEDER de Catalunya 2014-2020 i la Diputació de Barcelona i centra la seva missió en la "valoració i innovació en la gestió agrosilvopastoral de la demarcació de Barcelona no metropolitana". La seva missió és impulsar un projecte integral agrosilvopastoral capaç de generar sinergies que suposin la creació d'empreses i de llocs de treball, mantinguin els ecosistemes agrosilvopastorals, contribueixin a la gestió forestal i el manteniment del bosc 'verds i vius', i generin biodiversitat.

El territori rural a la demarcació de Barcelona té el perill de perdre recursos existents com el forestal i d'altres derivats com són el pasturatge, la producció d'aliments i material energètic, etc. i quedar desvinculat del desenvolupament intel·ligent que territorialment està incorporant l'àmbit urbà. El projecte es planteja reconnectar ciutat i camp, món urbà i món rural, dos mons interdependents que han de de buscar complicitats per evitar generar i/o agreujar una fractura territorial.

BCN Smart Rural es desenvolupa en l'àmbit de la demarcació de Barcelona no metropolitana, com element fonamental per tal de reforçar el territori socialment, econòmic i ambiental. En definitiva, des d'una visió holística de la demarcació, que genera equilibri territorial i qualitat ambiental també per a l'àmbit metropolità.

Estan treballant fa temps amb una **estratègia de relleu agrari**. Estan a punt de publicar una **guia adreçada als ajuntaments per dotar-los d'eines per fer plans d'acció pel relleu agrari**, i especialment per aquells que tenen parcs agraris, on ja hi ha articulació d'agents i és més fàcil implementar projectes com un "reempresa agrari". A grans trets, els passos que estan seguint són:

1. **Crear una base de dades amb els titulars d'explotacions de més de 60 anys** (en un traspàs la persona que s'incorpora podria aprofitar els clients i estructura empresarial). Hi pot haver alguns problemes amb la cessió de dades. També s'informa que la DIBA està treballant per facilitar indicadors amb dades alimentàries i agrícoles als ajuntaments. També han fet contactes amb entitats properes a persones que podrien fer les incorporacions: cicles formatius com el de Malgrat de Mar o Cabrils, Escola d'Agricultura de l'UPC, SOC i serveis d'ocupació dels ajuntaments.

2. **Reunions informatives a nivell local o comarcal**, molt properes a les persones que s'incorporarien a la base de dades.
3. **Implementar una sèrie d'eines que posen a disposició dels ajuntaments (caixa d'eines)¹⁶:**
  - **Assessorament de joves:**
    - Financer i d'accés a crèdit.
    - Productiu: per exemple, poder donar servei de forma gratuït per la persona que s'incorpora d'una ADV durant 1 o 2 anys.
    - Model d'empresa (ex: cooperativa, SL...)
    - Temes jurídics.
    - Comercialització.
  - **Acompanyament tipus "reempresa agrària" centralitzada** (tot i que no queda clar qui ho podria centralitzar) de forma que hi hagi una finestreta única que coordini els passos i agents.
  - **Mentoria pagesa:** mínim entre 1 i 3 anys de forma no lineal en quant a intensitat (el pagès que plega va fent-ho de forma gradual). Encara cal aclarir com es remuneraria aquest servei de mentoria per les dues parts i quines fórmules existeixen per fer-ho,
  - Banc de terres.
  - Comunitat d'acollida entre la pagesia local.
  - Seguiment i acompanyament durant tot el procés (més enllà dels 3 primers anys).
4. **De forma transversal estan també treballant per augmentar el prestigi social de la pagesia**, amb materials divulgatius per posar en valor la feina de pagès com a innovadora, i amb un projecte emocionant. Alguns exemples són: [L'aventura de ser pagès](#), [La importància de ser pastor](#), campanya de comunicació per informar sobre els cicles formatius, suport a estratègies alimentàries municipals.

Associació Cinc Sènies-Mata-Valldeix

L'Associació es va crear l'any 2014. El mes d'abril de 2019 es va constituir en una nova junta, que sumava nous i antics esforços amb l'objectiu de revalorar l'espai agrari i forestal de la ciutat de Mataró. També té per objectiu poder influir en les institucions locals per compartir la lluita per la preservació, la millora, el desenvolupament i la gestió de l'espai agrari de les Cinc Sènies i els veïnats de Mata i Valldeix com a aposta estratègica de futur de la Ciutat de Mataró.

Els fins de l'associació són:

Promoure, defensar i donar a conèixer el territori de les Cinc Sènies-Mata-Valldeix tot fomentant:

- **Criteris de productivitat agrària** que n'assegurin la protecció, preservació i qualitat paisatgística.

---

¹⁶ La caixa d'eines encara no s'està implementant, però es preveu poder-ho fer properament,

- **Els valors econòmics, mediambientals i socio-culturals**, dels espais no urbans de Mataró – agrícola i forestal – en defensa del seu desenvolupament sostenible i ús lúdic respectuós.
- **El model territorial per Mataró** que contempli, en el seu marc de desenvolupament econòmic, la potenciació de l'activitat agrària com a pol de generació d'ocupació sostenible.

Actualment s'ha creat un clima de respecte mutu amb l'Ajuntament de Mataró, i amb el canvi de mandat i l'aprovació de la Carta de l'Espai Agrari de Mataró s'ha generat un vincle de col·laboració. La Carta es va aprovar a la junta de portaveus per unanimitat i es va fer un conveni entre l'Associació i l'Ajuntament. A l'associació hi ha pagesia i també persones que viuen en l'àmbit de l'Espai Agrari, tot i que no són tan actives.

La Taula de la Pagesia es reuneix cada mes, hi ha 5 representants de la pagesia i 5 de l'ajuntament (tècnics i/o regidor). **És un espai de debat sobre temàtiques que afecten a l'agricultura i l'alimentació.**

La vocació és ser Espai Agrari i s'ha redactat el Pla de Gestió i Desenvolupament (actualment en fase d'esborrany). S'està en procés de discutir les fitxes de les accions proposades. Anteriorment es va fer una diagnosi tècnica (Anna Roca). Des de l'associació es considera que cal una visió territorial i mancomunar serveis.

ADV Baix Maresme

Les Agrupacions de Defensa Vegetal (ADV) són entitats privades sense ànim de lucre que agrupen persones agricultores professionals i que tenen com a objecte col·laborar amb l'Administració per lluitar de manera col·lectiva contra agents nocius dels vegetals, d'acord amb els principis de gestió integrada de plagues i la utilització racional dels productes fitosanitaris i altres mitjans de defensa fitosanitària. Ho fan mitjançant l'establiment de programes d'actuació i la contractació de personal tècnic assessor en Gestió Integrada de Plagues.

L'Agrupació de Defensa Vegetal (ADV) del Baix Maresme es va formar l'any 1986, per iniciativa d'un grup de productors d'horta del Maresme, per tal d'aconseguir millorar, a través d'assessorament tècnic, el control de plagues i malalties tot minimitzant l'ús de productes fitosanitaris, i així avançar cap a una agricultura més racional, més competitiva i més respectuosa amb el medi ambient i la salut humana. L'objectiu principal de l'ADV del Baix Maresme és el control biològic de plagues, és a dir, la utilització d'insectes depredadors i parasitoides, així com també altres mesures alternatives de lluita, per tal de reduir al màxim l'ús de pesticides

Tenen els contactes amb la pagesia local, sobretot amb els cedents però també amb les persones que volen fer incorporació. Presten assessorament tècnic i també els donen suport per veure a qui s'han per a realitzar els diferents tràmits.

Escola Agrària de Cabrils, de noves tecnologies i horticultura¹⁷

L'escola agrària de Cabrils, especialitzada en Noves Tecnologies i Horticultura, és una escola pública del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural situada al terme municipal de Cabrils (Maresme). Està ubicada a la planta baixa de les instal·lacions de l'IRTA des d'abril de l'any 2023.

L'escola de Cabrils dona suport a la resta d'escoles agràries de Catalunya en Noves tecnologies i per tant avarca tot l'àmbit català. La part hortícola dona suport a les comarques del Maresme, Baix Llobregat, Vallès Oriental, Vallès Occidental i àrea Metropolitana.

La seva missió consisteix en garantir la qualificació professional de les persones que volen desenvolupar o desenvolupen la seva activitat en el sector agroalimentari, mitjançant una formació que els faciliti la inserció en el món laboral i els capaciti per afrontar amb competitivitat la seva tasca com a professionals d'aquest sector. Aquest projecte de formació es fonamenta en la integració dels àmbits de la formació contínua (presencial, semipresencial i a distància), i de la transferència tecnològica.

En base a la seva experiència, cal una cerca activa i mirar altres models d'èxit, com ara l'Escola de Pastors. En el marc dels ajuts a les noves incorporacions per joves agricultors treballen el **pla formatiu**.

També fan **mentoria de persones que actualment treballen al sector cap a joves que es volen incorporar** i aporten tutors d'incorporació. **Fan cursos de formació contínua d'abast català.**

Oficina Comarcal del Maresme del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural¹⁸

Les oficines comarcals executen les actuacions previstes als plans i programes del Departament en matèria d'agricultura, ramaderia, indústria agroalimentària i medi natural i també gestionen ajuts. L'oficina comarcal del Maresme es troba a Vilassar de Mar.

Pel que fa al relleu agrari, treballen sobretot a **la vessant de les incorporacions** (tot i que ara també s'està posant en marxa el banc de terres, per exemple).

A nivell de les **primeres etapes de la incorporació fan assessorament des de l'Oficina Comarcal amb visites** presencials, telefòniques o per correu sobre els ajuts que existeixen, formes d'instal·lació possibles, requisits i compromisos per tenir accés a l'ajut de primera instal·lació.

Pel que fa als tràmits d'instal·lació, **donen assessorament sobre com demanar l'ajut i fer la DUN.**

Un cop han demanat l'ajuda de primera instal·lació, hi ha un **dinamitzador de joves** que fa l'acompanyament durant el procés en termes de terminis, compliment amb els requisits i compromisos i formació. Després fan el seguiment i control dels ajuts durant 5 anys.

---

¹⁷ <https://agricultura.gencat.cat/ca/ambits/formacio-innovacio/escoles-agraries/escola-agraria-cabrils/presentacio/>

¹⁸ <https://agricultura.gencat.cat/ca/departament/adreces-telefonos/oficines-comarcals/barcelona/index.html?codInf=4239>

Tecnocampus¹⁹

La Fundació TecnoCampus Mataró-Maresme és l'entitat pública encarregada de gestionar el parc tecnològic i universitari TecnoCampus. Promoguda per l'Ajuntament de Mataró, és una fundació de dret privat amb vocació de servei públic en l'educació i en el desenvolupament empresarial.

La gènesi del TecnoCampus cal cercar-la en l'any 1982, amb la creació de l'Escola Universitària Politècnica de Mataró, des del ja consolidat Institut Municipal de Formació Professional Miquel Biada. Aquest centre universitari d'enginyeria va ser fruit de l'empenta de l'Ajuntament de Mataró i el propi teixit industrial en un moment en què Mataró era una localitat fortament centrada en l'activitat industrial i una de les ciutats més dinàmiques del país en creació d'empresa. Uns anys més tard, el 1994, es crea l'Escola Universitària del Maresme (EUM) per part del Consell Comarcal del Maresme, amb adscripció a la Universitat Pompeu Fabra.

Des del 2010, s'ha ampliat l'oferta universitària del TecnoCampus, amb estudis en els àmbits de les enginyeries, els videojocs, l'audiovisual, la gestió empresarial, el màrqueting, la logística, el turisme, la infermeria, l'activitat física i l'esport, la fisioteràpia o la nutrició, que han permès superar la xifra dels 3.500 estudiants. Els 19 graus i dobles graus que es poden cursar es complementen amb estudis de postgrau i màsters, amb el segell de la Universitat Pompeu Fabra, a la qual està adscrit el centre universitari del TecnoCampus.

Com a parc tecnològic, s'ofereixen serveis d'internacionalització, finançament i creixement al conjunt del teixit empresarial, i en particular a les més de cent empreses que tenen la seu al parc. **La missió del TecnoCampus és contribuir al creixement econòmic i social del territori vinculat a Mataró i al Maresme, a través d'un model integral de generació de coneixement, formació, empresa i innovació.** Per aconseguir-ho, s'assumeixen dos tipus d'objectius centrals:

- Consolidar una oferta d'educació superior altament professionalitzadora i compromesa amb el desenvolupament de les persones que formen la comunitat TecnoCampus.
- Gestionar un parc tecnològic i emprenedor que ajudi a millorar la competitivitat de les empreses, la innovació i la internacionalització, alhora que esdevingui un vincle de relació entre la universitat i l'empresa.

Reempresa²⁰ és el mercat de contravenda de petites i mitjanes empreses de Catalunya, i a Mataró és ofert pel TecnoCampus. És un nou **model d'emprenedoria i de creixement empresarial: un mecanisme professional pel qual un o més persones reemprenedores accedeixen a la propietat d'una empresa d'altres, en funcionament, per a fer-la créixer sense haver de passar per la fase de crear-la.** En la majoria de pimes, i en totes les empreses personals, aquest procés significa l'assumpció de les tasques de direcció i gestió per part de la persona reemprenedora. Es tracta d'una iniciativa promoguda per la [patronal catalana Cecot](#) i [Autoocupació](#), amb el suport del Departament d'Empresa i Treball de la Generalitat de Catalunya, que funciona com a espai físic i virtual per tal de coordinar els serveis efectius de suport a la persona cedent i a la persona reemprenedora en processos de reempresa.

En estructurar el procés de Reempresa, es mantenen tots els actius de l'empresa i aquesta continua en funcionament, mantenint els llocs de treball, les instal·lacions, els clients i proveïdors, i donant valor a tota la història, especialment a l'esforç desenvolupat en la creació

---

¹⁹ <https://www.tecnocampus.cat/sobre-el-parc-tecnocampus/sobre-el-tecnocampus>

²⁰ <https://www.reempresa.org/>

i desenvolupament inicials de l'empresa. A més, **amb la cessió d'empreses es reforça el teixit empresarial actual i de futur i es promou un mercat susceptible de provocar creixement econòmic.**

Pel que fa el relleu agrari, al projecte Reempresa del TecnoCampus **han tingut alguns casos de traspàs en el sector agrari.** El primer pas és que el cedent publiqui la seva oferta de cessió de negoci i que els emprenedors interessats puguin veure les ofertes existents. Si hi ha "match" entre les dues parts, des de Reempresa fan un acompanyament al procés de compra-venda o de materialització de l'acord.

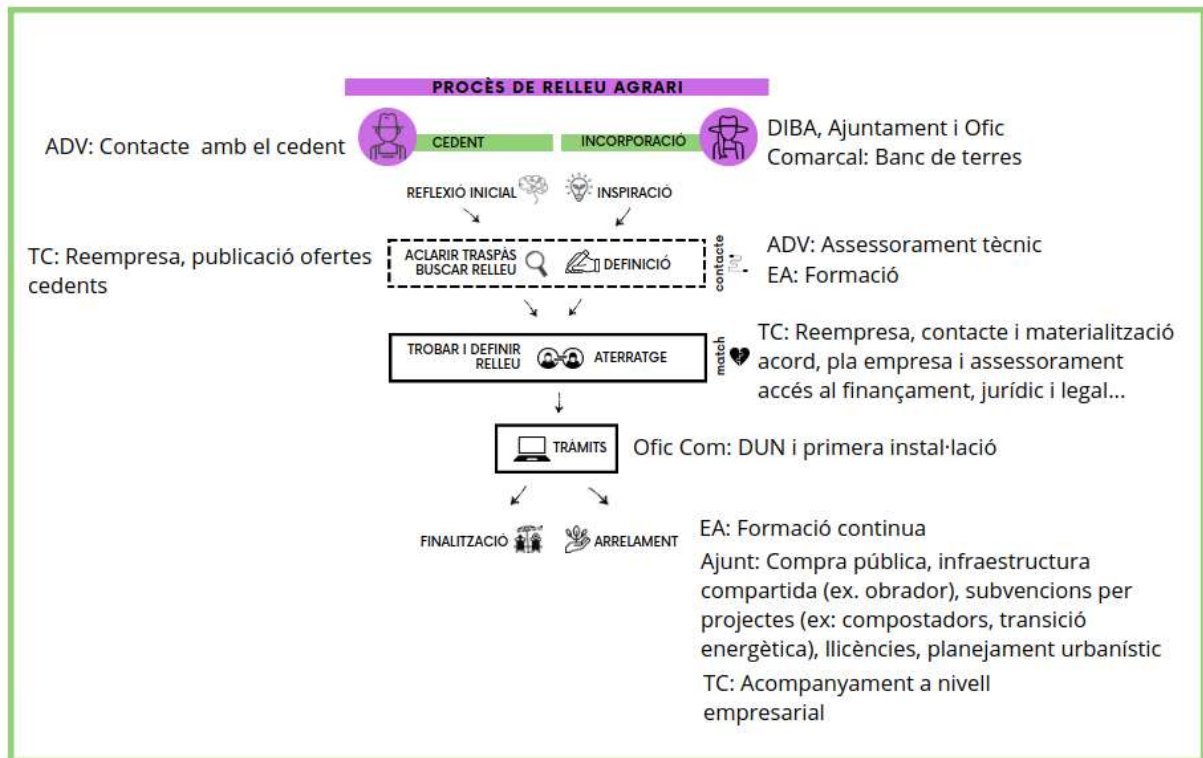
Assessoren a l'emprenedor en plans d'empresa, accés a finançament (bancari, capitalització de l'atur, altres ajuts), aspecte legals i jurídics. Es un servei gratuït i tenen seus locals al territori i serveis centrals.

També tenen el projecte CreixPlus d'assessorament voluntari que fan antics directius per tal a donar suport a la consolidació del negoci (marges, canals de venda....).

4.2.2/ Mapa d'eines i estratègies de les entitats que treballen en l'àmbit del relleu agrari a Mataró

Amb la informació recollida, s'ha completat l'esquema de relleu agrari proposat. La imatge 5 mostra de forma esquemàtica quines entitats participen en les diferents fases, així com també aquelles fases en que no intervé de forma directa cap agent.

Imatge 5. Participació de les entitats i les seves eines i estratègies en el procés de relleu agrari a Mataró

Accions que actuen sobre l'ecosistema on es produeix el procés de relleu:

DIBA: Guia pels ajuntaments sobre estratègia pel relleu agrari a nivell municipal, accions per augmentar el prestigi social de la pagesia, accions de sensibilització i comunicació, creació d'un entorn favorable per l'arrelament de l'activitat agrària (ex: infraestructura pública compartida).

Ajuntament: Accions de sensibilització i comunicació, creació d'un entorn favorable per l'arrelament de l'activitat agrària.

Font: Elaboració pròpia a partir de la revisió de fonts secundàries i el taller participatiu fet el 8 de novembre a Mataró.

Tal i com es pot veure, hi ha un major suport adreçat a la persona que s'incorpora, per la qual hi ha, com a mínim, una entitat que ofereix algun tipus de servei en cadascuna de les fases.

Per la part de la persona cedent, si bé l'ADV pot intervenir en la fase d'identificació, per així poder iniciar el procés de traspàs; només existeix el servei de Reempresa que pot contribuir a posar en contacte persones cedents amb persones emprenedores. També cal tenir en compte que, dins de la "caixa d'eines" que es preveu poder impulsar des de la Diputació de Barcelona, es té previst posar en funcionament un acompanyament tipus "Reempresa Agrària". Per tant,

s'identifica com a necessitat explorar i/o impulsar eines per a poder acompanyar especialment les persones cedents en aquest procés de relleu agrari.

Així mateix, en les fases en quals participa més d'un agent, seria convenient **analitzar la possibilitat d'aprofundir en el que ofereix cada entitat i poder sumar esforços per a obtenir un major impacte**. Finalment, també seria positiu que les diverses entitats es poguessin mantenir **mútuament informades** de les accions que s'impulsin properament en aquesta matèria (com per exemple la "Caixa d'eines" de la Diputació de Barcelona).

4.3/ ANÀLISI DE LES ENTREVISTES

Tal i com s'exposa a l'apartat de metodologia, s'han realitzat un total de 15 entrevistes d'acord amb els següents perfils (taula 3).

Taula 3: Nombre d'entrevistes segons el perfil analitzat.

	Perfil 1. PAGESIA de nova incorporació	Perfil 2. PAGESIA en edat "propera a la jubilació"	Perfil 3. PAGESIA en edat de jubilació
Edat	Fins a 45 anys	Entre 46 i 64 anys	65 anys i més
Nombre d'entrevistes	9	3	3

Font: Elaboració pròpia.

Totes les persones es dediquen al **cultiu d'horta, a excepció d'una que es dedica a l'apicultura**.

En aquest apartat es presenten els resultats de les entrevistes realitzades, tant a noves incorporacions (perfil 1, fins a 45 anys) com a futurs cedents amb relleu (perfil 2) i sense (perfil 3).

4.3.1/ NOVES INCORPORACIONS

Les 3 persones entrevistades amb el perfil de nova incorporació són homes, d'edats entre els 33 i els 45 anys. Tots tres es dediquen principalment a l'horta, i corresponen a la categoria de pagesia tradicional mòbil²¹.

4.3.1.1. La incorporació en el sector agrari: Com s'ha viscut?

El procés d'incorporació al sector agrari és descrit per part de les persones entrevistades com a **dur i difícil**, en motiu de: la duresa de la feina sota les inclemències meteorològiques, la pressió mental associada a les incerteses del propi projecte (riscos climatològics, plagues, etc), o els impactes econòmics de fenòmens meteorològics extrems que han suposat forts deutes per al projecte.

També es manifesta un **desengany associat a l'ajut de nova incorporació**, que es considera totalment insuficient per a arrencar l'activitat. La **vocació transmesa per part de la família és un dels motors** per a tirar endavant l'activitat, no pas sense dificultats. En algun cas l'activitat agrària es combina amb un altra activitat professional per tal de disposar així d'una font d'ingressos complementària.

4.3.1.2. La incorporació en el sector agrari: Necessitats, reptes i valoració de les eines i recursos disponibles

Les **principals necessitats** que les persones entrevistades manifesten haver tingut durant el procés d'incorporació són a **nivell d'acompanyament**. Per una banda, s'identifica com a necessari poder disposar d'un **recolzament integral en tots els vessants de l'empresa agrària**, un servei integral que ofereixi una visió global i que acompanyi en la presa de decisions, tant a nivell agronòmic com a nivell econòmic, comercial, etc. Per altra banda, també seria útil poder disposar d'un **servei de gestoria especialitzada en l'àmbit agrari**, que conegui les casuístiques i pugui acompanyar en les especificitats del sector.

Alguns dels **reptes** als quals afirmen haver hagut de fer front les persones entrevistades són en l'**àmbit comercial**, com per exemple fer una bona cartera de clients i ser capaç d'adaptar-se a les variacions del mercat; o també en un **àmbit més emocional**, com el procés de presa

---

²¹ *Pagesia tradicional: Persona emprenedora que s'incorpora al sector agrari amb un origen familiar directe. Pot haver-se mogut per estudiar o treballar (pagesia tradicional mòbil) o pot haver estat sempre a l'empresa familiar agrària (pagesia tradicional arrelada). La pagesia tradicional són els fills i les filles de famílies pageses, és el relleu natural de les empreses agràries familiars de generació en generació. Són els i les joves que segueixen la tradició agrària familiar en el seu procés d'incorporació, ja sigui incorporant-se a l'empresa familiar, fent un relleu de l'activitat o creant-ne una de nova. Aquesta tipologia és la majoritària a Catalunya i a la resta de la Unió Europea, tot i que la seva tendència és regressiva. Estratègia per al relleu generacional agrari de Catalunya. Pla d'Acció 2023-2027. Generalitat de Catalunya.*

de consciència del fet que la feina de l'explotació consisteix més en "fer d'empresari" que no pas en "fer de pagès".

Sobre les eines i ajuts o programes útils en el procés d'incorporació al sector agrari s'esmenten els següents:

- Els diversos cursos de formació realitzats durant la incorporació, que en algun cas han servit per a complementar amb coneixements teòrics allò après prèviament al camp amb la família.
- El suport de l'Oficina del DAAC en la tramitació de l'expedient de jove incorporació.
- Procés d'assessorament sobre el pla de viabilitat dut a terme amb la CECOT.

Més enllà del propi procés d'incorporació, però com a eina útil per al desenvolupament del propi projecte agrari, s'identifica el Programa 30 Plus²², programa del SOC (Servei d'Ocupació de Catalunya), per afavorir la inserció laboral de persones en situació d'atur a partir de 30 anys i amb baix nivell formatiu. Aquesta opció permet establir contacte amb persones treballadores durant un període limitat de temps, i així facilitar la seva incorporació a l'explotació, sempre i quan la persona encaixi.

Sobre què hagués trobat a faltar durant aquest procés d'incorporació i no s'ha tingut, s'apunten un **millor acompanyament en temes de gestoria i a una major dinamització de projectes de comercialització conjunta**.

4.3.2/ CEDENTS

4.3.2.1. Perfil de la persona pagesa

Les 12 persones entrevistades són homes.

La distribució per edats és la següent: **4 persones d'entre 46 i 55 anys, 5 d'entre 56 i 64 anys i 3 de 65 anys o més. Tots ells resideixen a Mataró**, a excepció d'un que resideix en un altre municipi del Maresme. Segons el tipus de pagesia, **10 d'ells corresponen a la categoria de pagesia tradicional, mentre que només 2 d'ells són de pagesia nouvinguda²³**. Pel que fa la formació, **només un d'ells disposa d'una formació superior en l'àmbit agrari, en concret, Enginyeria Agrícola**. Sí que 4 d'ells han realitzat cursos específics vinculats al sector agrari.

A la imatge 6, es pot veure en forma d'infografia la caracterització de les persones entrevistades.

---

²² <https://serveiocupacio.gencat.cat/ca/soc/ambits-actuacio/foment-ocupacio/programa-30-plus/index.html>

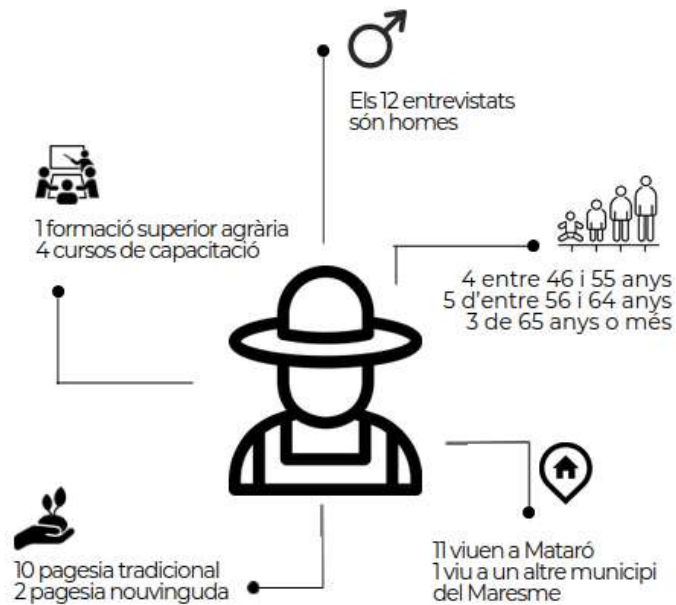
²³ Pagesia nouvinguda

Persona emprenedora que s'incorpora al sector agrari sense un vincle familiar directe. Pot tenir un origen rural (pagesia nouvinguda rural) o un origen urbà (pagesia nouvinguda urbana). La pagesia nouvinguda són les persones que accedeixen al sector per primera vegada, ja sigui en una empresa agrària existent o en una de nova. Pagesia tradicional

Persona emprenedora que s'incorpora al sector agrari amb un origen familiar directe. Pot haver-se mogut per estudiar o treballar (pagesia tradicional mòbil) o pot haver estat sempre a l'empresa familiar agrària (pagesia tradicional arrelada). La pagesia tradicional són els fills i les filles de famílies pageses, és el relleu natural de les empreses agràries familiars de generació en generació.

Font: Estratègia per al relleu generacional agrari de Catalunya. Pla d'Acció 2023-2027. Generalitat de Catalunya

Imatge 6: Caracterització de la pagesia entrevistada.

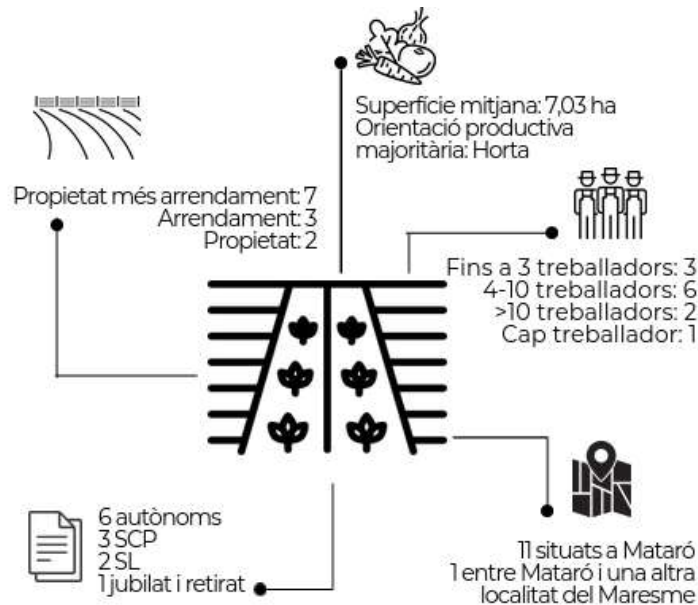

Font: Elaboració pròpia.

4.3.2.3. Perfil empresa agrària

La caracterització de les empreses agràries entrevistades es presenta sistemàticament a la següent infografia (imatge 7).

Imatge 7: Caracterització de l'empresa agrària entrevistada.

Font: Elaboració pròpia.

L'exploració agrària se situa en 11 dels 12 casos en la seva totalitat al municipi de Mataró, mentre que en un cas hi ha terres a Mataró i a un altre municipi del Maresme.

Pel que fa el nombre de persones treballadores, en 3 dels casos són 3 o menys, en 6 casos són entre 4 i 10; mentre que en només dos casos hi ha més de 10 persones treballant a l'exploració. En un dels casos ja no hi ha cap persona treballadora, ja que la persona entrevistada està jubilada i no gestiona l'exploració.

La forma jurídica de la majoria de les persones entrevistades (6) és de professionals autònoms, altres 3 estan constituïts com a SCP i 2 tenen una SL. Una persona està jubilada i retirada. Entre aquests casos, hi ha dues persones jubilades que continuen treballant en el sector, ja sigui a través d'una SL o com a autònom, a través de la fórmula de "jubilació activa", que permet mantenir-se al mercat laboral després d'arribar a l'edat de jubilació.

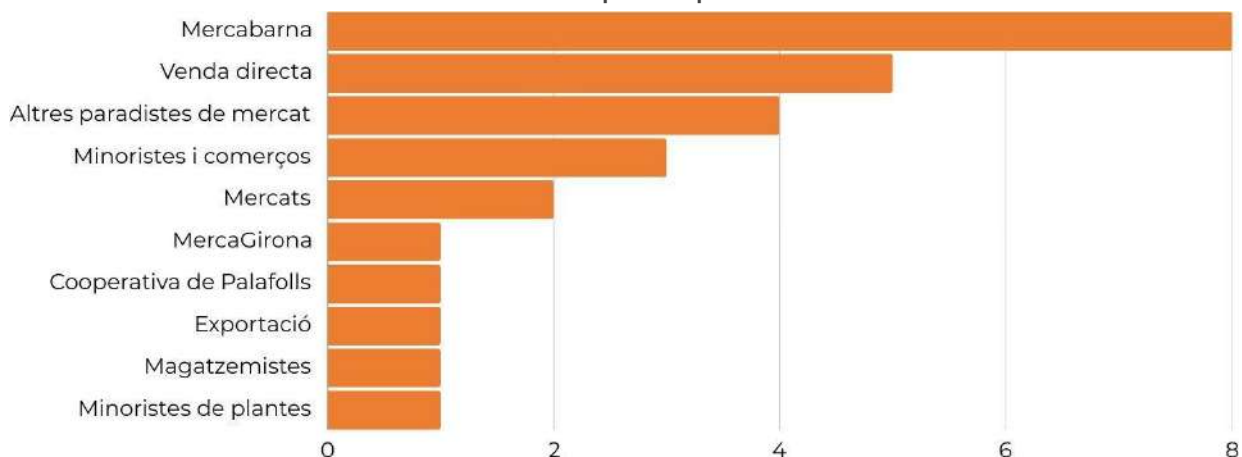
L'orientació tecnoeconòmica (OTE) de les explotacions és l'horticultura el 10 dels 12 casos. En un altre cas es cultiven plantes aromàtiques, ornamentals i fruiters; mentre que en la darrera es dedica a l'apicultura.

Pel que fa el règim de tinença de la terra, és propietat més arrendament en 7 dels casos, arrendament en 3 dels casos (un en l'àmbit familiar) i de propietat en 2.

La dimensió mitjana de les 11 explotacions d'horta és de 7,03 ha. La mitjana de superfície en règim d'arrendament és de 4,1 ha/exploració; mentre que en propietat ho és d'un 2,93 ha. En els 7 casos en que es combinen els règims de propietat i arrendament, en 5 d'ells l'arrendament suposa més d'un 50% de la superfície. També en 7 casos es disposa de superfície destinada a hivernacles, amb superfícies d'entre uns 3.000 m² i 15.000m². Només una de les persones entrevistades es dedica a la ramaderia, en concret a l'apicultura, i disposa de 100 caixes.

En el gràfic 1 es mostren els canals de comercialització utilitzats per les persones entrevistades (una mateixa persona pot combinar diversos canals). Tal i com es pot veure, el canal més utilitzat és a l'engròs a Mercabarna (8), la venda directa -a la finca o bé mitjançant el repartiment de cistelles a domicili- (5), i la venda a paradistes de mercat (4). Altres canals menys utilitzats la venda a minoristes o comerços (3), l'assistència a mercats (2).

Gràfic 1: Canals de comercialització utilitzats per les persones entrevistades

Font: Elaboració pròpia.

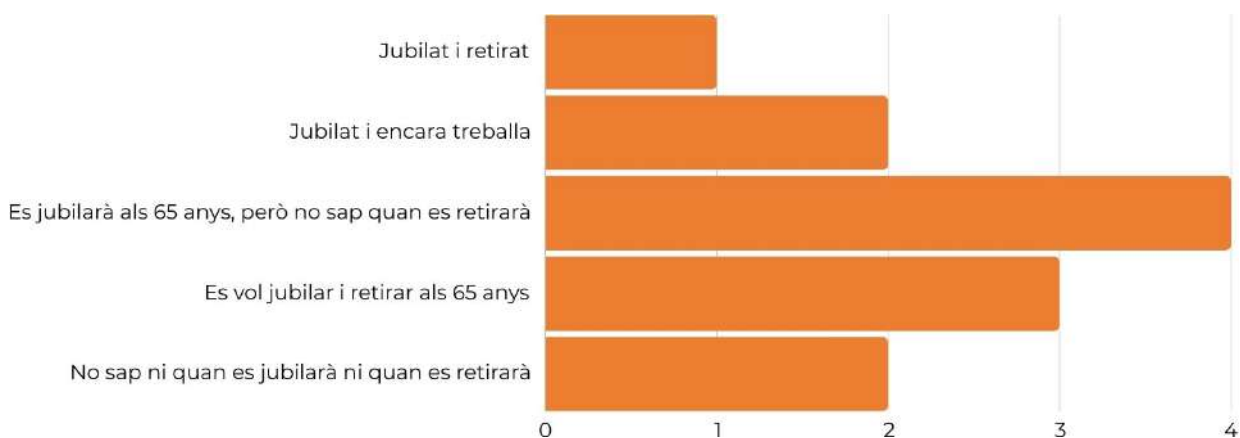
Sobre l'import de la DUN, cap dels productors d'horta percep cap ajuda, mentre que el productor de mel percep una petita ajuda com a ajuts a la millora de la producció i comercialització dels productes apícoles (PIC) i pel cost de la certificació en ecològic.

4.3.2.4. Situació de relleu

Sobre l'edat prevista de jubilar-se i de plegar

Una de les informacions clau per a anticipar-se i garantir un bon procés de relleu (especialment quan no hi ha relleu intrafamiliar) és tenir clara l'edat de jubilació i l'edat en que la persona preveu deixar realment l'activitat. Cal tenir en compte que en molts casos aquestes dues edats acostumen a no coincidir, ja que, tot i que la persona arribi a l'edat de jubilació, és habitual que aquesta continuï treballant en el sector i gestionant l'explotació, com per exemple a través de la fórmula de jubilació activa, que permet mantenir-se al mercat laboral després d'arribar a l'edat de jubilació (gràfic 2).

Gràfic 2: Edat prevista de jubilació i plegar

Font: Elaboració pròpia.

En el cas de la mostra analitzada, dels 3 pagesos que tenen 65 anys o més, 1 està jubilat i retirat, mentre que els altres 2 continuen treballant a l'explotació mitjançant la fórmula de jubilació activa.

D'entre els altres pagesos, 4 afirmen que es jubilaran als 65 anys, però tenen clar que aquesta no serà la seva edat de jubilació real. Alguns dels comentaris recollits en aquesta pregunta són "em retiraré més endavant", "em jubilaré als 65 anys però no sé quan em retiraré", "no tinc previst retirar-me" o bé "em retiraré quan no tingui més remei".

Per altra banda, 3 pagesos afirmen directament voler-se jubilar i retirar als 65 anys. En 2 altres casos, la persona entrevistada afirma no saber ni quan es jubilarà ni quan es retirarà.

Es detecta força incertesa sobre l'edat de cessament de l'activitat agrària per part de les persones entrevistades, tant en els casos en que es té previst allargar la vida laboralment activa (en que tampoc es té clar l'horitzó temporal d'aquesta prolongació), com en els casos en que directament s'afirma no saber quan es deixarà l'activitat.

Els motius per plegar de l'activitat

Tenint en compte la incertesa constatada en relació a l'edat de cessament de l'activitat, és d'interès conèixer quins són els motius que poden portar a les persones pageses a deixar l'activitat agrària un cop s'arribi a l'edat jubilació.

Gràfica 3: Motius per plegar de l'activitat

Font: Elaboració pròpia.

De les 12 persones entrevistades, **5 d'elles afirmen que el que els portarà a retirar-se de manera efectiva serà l'edat** i, per tant, la creixent dificultat per a poder dur a terme les tasques del camp en condicions. De les 7 persones restants, 2 afirmen que el que els farà plegar serà **la no viabilitat de l'explotació**; i 2 més argumenten **aspectes vinculats a la pròpia gestió de l'explotació**, com per exemple l'entrada en funcionament del quadern de camp electrònic (que es considera una dificultat afegida), la gestió del personal, o bé els controls sobre la producció i els aliments. En un dels casos **l'argument principal és l'estrès associat a la situació laboral actual**. Finalment, en 2 casos les persones entrevistades no detecten **cap motiu que els hagi de fer plantejar retirar-se de l'activitat** (gràfic 3).

El principal motiu que es considera que determinarà el cessament de la dedicació a l'activitat agrària és l'edat i la consegüent dificultat per a dur a terme tasques associades a la gestió de l'explotació (5), seguides de la no viabilitat de la pròpia explotació (2), aspectes vinculats a la gestió de l'explotació (2) o l'estrès (1). En 2 casos no s'identifica cap motiu que pugui portar al cessament de l'activitat per part de la persona entrevistada.

Aquesta informació denota un fort aferrament a l'activitat agrària, que només es preveu cessar quan la situació externa obligui, dificulti o impedeixi dur-la a terme.

El valor econòmic de la seva explotació

Un dels elements necessaris de conèixer per a iniciar un procés de traspàs/relleu d'una explotació és quin és el seu valor econòmic, que esdevindrà el punt de partida sobre el qual definir el preu de venda/cessió/traspàs i així iniciar el procés de negociació amb el possible relleu.

En resposta a aquesta pregunta, **7 de les persones entrevistades afirmen no saber-lo**. De les 5 persones que diuen tenir una noció de quin podria ser aquest preu, manifesten un ampli rang de preus.

---

*Les respostes obtingudes en aquestes preguntes, malgrat està clar que es tracta d'un tema molt personal i associat a l'esfera interna de la gestió econòmica de l'explotació, denoten una **manca de reflexió entorn aquest aspecte**, probablement pel fet que realment les persones entrevistades **no s'hagin plantejat de manera determinada l'escenari de poder fer un traspàs de l'activitat**.*

Les dificultats de les empreses agràries actuals

Conèixer les principals dificultats que identifica la persona pagesa, tant durant tota la seva trajectòria d'empresa agrària com a l'actualitat, **ajuda a entendre com s'ha hagut d'adaptar l'empresa a les dificultats passades, així com també quins són els principals reptes dels negocis actuals**.

Aquests reptes són els que **cal abordar i intentar de resoldre per a afrontar amb èxit un bon traspàs** de l'explotació agrària.

A continuació s'esmenten les principals dificultats exposades per les persones entrevistades:

Principals dificultats durant el procés d'empresa agrària:

- La dificultat per aconseguir **bons preus de venda**, que sovint ha estat un fre per a la viabilitat del negoci.
- La **gestió de les diverses plagues** vinculades al cultiu d'horta, i altres aspectes agronòmics.
- L'**endeutament** vinculat a les inversions de l'explotació
- **Preus baixos de venda del producte agrari** que dificulten la viabilitat del negoci.

Principals dificultats actuals a l'empresa agrària:

- L'**excessiva burocràcia** que afegeix costos de recursos humans a la gestió de l'explotació, alhora que comporta una pressió i estrès afegit a la persona pagesa.
- La **situació de canvi climàtic** que condiona i dificulta la gestió dels cultius:
  - La poca disponibilitat d'aigua o bé la seva mala qualitat és una amenaça per a la viabilitat dels cultius.
  - Les temperatures altes que dificulten l'establiment de cultius hivern (dates de sembra, desenvolupament)
  - Inclemències del temps més freqüents i virulentes.

- Calors extremes que dificulten el normal procés dels cultius d'estiu (com per exemple calors extremes que fan caure la flor de les tomaqueres)
  - Major virulència de les plagues ara que anys enrere.
  - Floracions fora de temps que afegeixen complexitat a la gestió de les arnes.
  - **Plagues.** En apicultura, la “varroa” i la “velutina”, plagues difícils de gestionar i combatre, realitat que obliga a una formació constant, tot i l'escassetat de formació reglada i de qualitat en apicultura (és necessari autoformar-se i com a molt compartir coneixements i inquietuds amb altres persones apicultores)
  - L'impacte de les **afectacions del porc senglar** en els cultius d'horta
  - **Normatives urbanístiques** associades a iniciar un projecte de venda directa a l'explotació, que dificulten portar-ho a terme.
  - **Augment de costos** associats a la compra de llavors (abans se les feien).
  - En el cas de la mel, **dificultat per a aconseguir un equilibri entre viabilitat del projecte i recursos humans destinats.** Per a millorar la viabilitat del projecte, seria necessari augmentar la cabana, fet que requereix de majors recursos humans
-

El canvi climàtic i les seves conseqüències (escassetat i mala qualitat de l'aigua, inclemències més habituals i virulentes, temperatures que dificulten el normal desenvolupament dels cultius, major virulència de plagues) són la principal nova dificultat dels projectes actuals. Aquest serà, per tant, un dels reptes a abordar en els nous projectes agraris.

Sobre si la persona entrevistada té relleu

De les 12 persones entrevistades d'acord amb el perfil de “cedent”, només 1 d'elles té relleu, mentre que les altres 11 afirmen no tenir-ne. En els següents dos apartats es mostren els resultats de les preguntes fetes de manera diferenciada per a cadascun d'aquests dos perfils.

4.3.2.4.1. Persones amb relleu

Només hi ha un cas de persona pagesa amb relleu, i es tracta d'un **relleu familiar amb un primer ordre de consanguinitat**. Un dels fets que s'apunten com a possibilitat per a tenir aquest relleu és el fet que l'explotació tingui una estructura relativament gran, fet que dota el negoci de certa estabilitat i viabilitat que potser altres negocis més petits no tenen.

Com a possibles entrebancs en el procés de relleu i l'inici de l'activitat per part de la persona que s'incorpora són els problemes amb la fauna.

4.3.2.4.2. Persones sense relleu

El relleu de l'explotació. Com agradaria que fos

En les persones que manifesten no tenir un relleu en la seva explotació, el principal element de reflexió és entorn **amb qui s'imaginen que es podria fer aquest el relleu**: si voldrien que fos algú de la família, algú de fora de la família, algú de l'entorn proper (persones veïnes, persones treballadores), si prefereixen que sigui amb persones desconegudes, entre altres.

En la meitat de les respostes (6 de 12) denoten molt poca reflexió entorn aquest aspecte, amb respostes com *"no ho sé"*, *"no sabria on anar a buscar les persones per a fer-los-hi un relleu"* o bé *"no m'imagino un relleu"*. També altres persones responen *"totes les opcions són bones"*, però sense una concreció sobre en quin perfil de persona pensen per a aquest relleu.

En tres casos es concreta més sobre a qui agradaria fer aquest relleu, essent persones familiars properes (però no descendents directes) a les quals agradaria transmetre l'explotació. En aquests casos també hi ha una plena disposició a que en aquest procés de relleu també hi participés alguna persona externa, sempre i quan sigui afí a la filosofia i la manera de fer actuals. En un cas concret, s'afirma directament preferir que els descendents directes no prenguin el relleu del projecte, atesa la precarietat i fràgil viabilitat del mateix. En un cas, la persona jubilada ja està retirada i té un acord per a la gestió de les terres amb una empresa externa.

En aquelles explotacions en que hi ha persones treballadores, en general i de moment, no són visualitzades per part de la persona pagesa com a un possible relleu, atesa la forma de vida d'aquestes persones; que en gran part dels casos es tracta de persones d'origen africà que acostumen a tornar al seu país d'origen quan han aconseguit certs ingressos. Malgrat això, sí que en algun cas s'apunta la incorporació progressiva d'una persona contractada com a opció per a aquest relleu.

En el transcurs de les converses mantingudes amb les persones entrevistades també s'han identificat els següents **elements clau que condicionen o poden condicionar aquest procés de relleu, que són**:

- El fet que **les explotacions disposin d'habitatge pot condicionar la predisposició de fer un traspàs de l'explotació**, ja que les terres són molt properes a l'habitatge i cedir-ne la gestió suposa "posar algú a treballar al pati de casa", fet que genera certs recels.
- El **"mantenir la manera de fer pròpia en la gestió de l'explotació"** és un element clau que s'esmenta constantment en el moment d'imaginar-se un traspàs. Les persones

entrevistades tenen una elevada estima a la seva feina i al seu negoci, que és alhora un projecte de vida. Aquests lligams emocionals generen un fort aferrament a l'explotació i dificulten o posen limitacions a visualitzar possibles processos de relleu.

- **Es valora molt que el relleu pugui ser intrafamiliar, tot i que no sigui amb descendents directes.** En aquest sentit, es detecta com les persones en que l'explotació forma part del llegat familiar, hi ha un major interès en continuar en aquesta mateixa fórmula, tot i que aquest relleu no sigui fàcil o bé calgui esperar molts anys per a fer-lo efectiu.

Alhora, les persones entrevistades apunten els següents **aspectes com a dificultats associades al procés de relleu:**

- **Les possibles futures limitacions d'accés a l'aigua,** factor indispensable per a la viabilitat dels cultius.
- **Les plagues associades al canvi climàtic**
- **La inseguretat jurídica associada a la normativa urbanística**
- **L'interès de les possibles persones emprenedores, d'edat més jove, que prioritzaran conciliar l'activitat professional amb l'activitat familiar i el lleure.**
- **Les dificultats pròpies del sector,** que dificulten la viabilitat dels projectes.
- **La competència "deslleial" de la mel d'importació,** en el cas de l'apicultura.
- **La dificultat per a trobar la persona adequada**

A diferència d'altres territoris, especialment zones rurals, a Mataró **l'habitatge no condiona el procés de relleu agrari.** La proximitat de la ciutat fa que, en aquells casos en que l'explotació agrària compta amb un habitatge (la majoria dels casos), aquest habitatge pot continuar sent utilitzat per la persona que cedeix l'explotació, mentre que la persona s'incorpora (ja sigui intra o extrafamiliar), pot viure a Mataró i accedir de manera fàcil a l'explotació; o viceversa.

Tot i que va estretament lligat amb el "quí", el **"com" els agradaria fer aquest procés de relleu** també ajuda a entendre com es visualitzen aquests processos. Les respostes a aquesta pregunta mostren de nou una poca reflexió entorn el tema, i les persones no concreten si voldrien fer venda, traspàs de l'activitat, arrendament de l'activitat, arrendament de terres, o alguna altra opció.

Sí que hi ha però un **fil conductor comú** que dona pistes en com hauria de ser aquest traspàs, i és que les persones entrevistades volen que el relleu sigui **"pausat, progressiu, integral, en el qual es puguin transmetre tots els sabers adquirits al llarg del projecte i/o durant generacions passades"**. Per tant, hi ha una clara voluntat d'acompanyar les persones que vulguin agafar el relleu de l'explotació, de manera gratuïta i a mode de mentoria, per tal de poder transmetre tot allò que elles mateixes han après al llarg de la seva trajectòria professional. També en un altre extrem, es fa l'observació que si la realitat porta a haver de fer relleu amb algú que té una manera de gestionar l'explotació diferent a la de la persona pagesa, el millor és mantenir fora de la relació contractual aspectes vinculats a la gestió de l'explotació. Malgrat això, aquesta no és la fórmula desitjada per part del sector.

El més important de transmetre en un procés de relleu és, segons les persones entrevistades: **la vocació i l'estima cap a la terra, així com també tots els coneixements associats al propi ofici** (coneixements agronòmics, experiència en els conreus o en el maneig de les abelles en el cas de l'apicultura).

El relleu de l'explotació: com acabarà sent (visió realista)?

És interessant analitzar si la visió realista sobre com acabarà sent el relleu de l'explotació coincideix amb allò que agradaria que passés. Aquests desajustos permeten **analitzar el futur grau de satisfacció de la persona pagesa sobre el destí de la seva explotació**, fet prou important tenint en compte el fort lligam de la persona pagesa amb la mateixa, que en molts casos ha esdevingut un estil de vida.

Així, la pregunta ajuda a identificar aquelles situacions que, tot i no ser l'escenari desitjat per les persones pageses, poden acabar sent el desenllaç de l'explotació en el moment que la persona pagesa s'acabi retirant.

Els possibles escenaris identificats per part de les persones entrevistades són:

1- No ho saben, ja que no s'han parat a reflexionar sobre el possible destí de l'explotació un cop es retirin.

2- Ho gestionarà la gran indústria, que és qui té la capacitat de pagar lloguers de terres i de gestionar-les. És una opció que en general no atrau a les persones entrevistades, però que es considera com a factible, atès que no es visualitzen altres opcions o bé aquestes altres opcions són molt més complexes i requereixen d'un procés que no saben com afrontar.

3- Es dedicarà a agricultura per a l'autoabastiment. El fet que l'habitatge estigui, en la majoria dels casos, genera recels per part de les futures persones cedents en relació a la possible intromissió física de futures persones emprenedores que dificulti la convivència física a l'espai. Aquest risc fa que algunes persones cedents prefereixin a no donar cap ús a aquestes terres, o dedicar-les únicament a l'agricultura d'autoabastiment.

4- Venda a empreses que es dediquen a la planta ornamental i la flor, sector que té unes bones projeccions a nivell comercial i que pot tenir capacitat/interès en gestionar noves terres.

5- Traspàs extern del negoci en el cas de la mel, atès l'interès que genera l'activitat d'apicultura.

4.3.2.5. Eines i estratègies per al relleu

Tal i com s'ha vist en els apartats anteriors, gran part de la pagesia de Mataró no disposa d'un relleu, i hi ha un desencaix entre el com els agradaria que fos aquest relleu i el com pensen que acabarà sent. Aquesta realitat evidencia la necessitat de **treballar de manera conscient, integrada i a mida** en aquests processos de relleu, i de manera molt anticipada a l'edat prevista de jubilació, per tal de poder afavorir així una reflexió pausada i alhora fer els passos necessaris per a aconseguir un relleu el màxim similar possible al desitjat.

En aquest sentit, **sobre quins agents podrien donar suport en el seu procés de relleu agrari**, la pagesia entrevistada no visualitza actualment cap entitat que pugui tenir-hi un paper actiu, es té certa sensació que tothom en parla però ningú actua. Malgrat això, l'entitat que genera més confiança i legitimitat per part de la pagesia és l'ADV Baix Maresme.

En general es valora positivament el fet que l'Ajuntament de Mataró, especialment els darrers temps, hagi posat el sector agrari dins dels seus àmbits de treball, tot i que es manté cert escepticisme en que des d'aquesta institució es pugui fer una feina activa d'intermediació i acompanyament en el procés de relleu.

També s'apunta que potser seria més eficient que les **administracions centressin els seus esforços en ajudar a la pagesia a través de la compra dels seus productes** i contribuir així directament a la viabilitat dels projectes, més que no pas a través d'altres intervencions més indirectes, com la realització d'estudis.

L'**Oficina Comarcal del Maresme del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural (DAAC)** no es visualitza com a un agent que els pugui acompanyar en aquest procés. De fet, la pagesia entrevistada afirma no sentir-se propera a aquesta entitat. En algun cas s'esmenta el suport d'una gestoria com a possible entitat de suport en temes de relleu. En el cas de l'activitat d'apicultura, s'identifica com a agent clau i proper l'associació d'Apicultors Ecològics Associats, que té per objectiu millorar el desenvolupament de l'apicultura ecològica.

Sobre possibles eines, accions o recursos que podrien formar part d'un possible "Programa de relleu generacional agrari a Mataró", el que més es reivindica és que les administracions (Ajuntament de Mataró, Oficina Comarcal del DAAC) posin facilitats a la realització de la pròpia activitat, més que no pas una acció directa d'acompanyament en el procés de relleu. En aquest sentit, es demana major flexibilitat en temes urbanístics o bé facilitar la recollida d'aigües pluvials, entre altres.

Sí que s'identifiquen algunes possibles accions com ara:

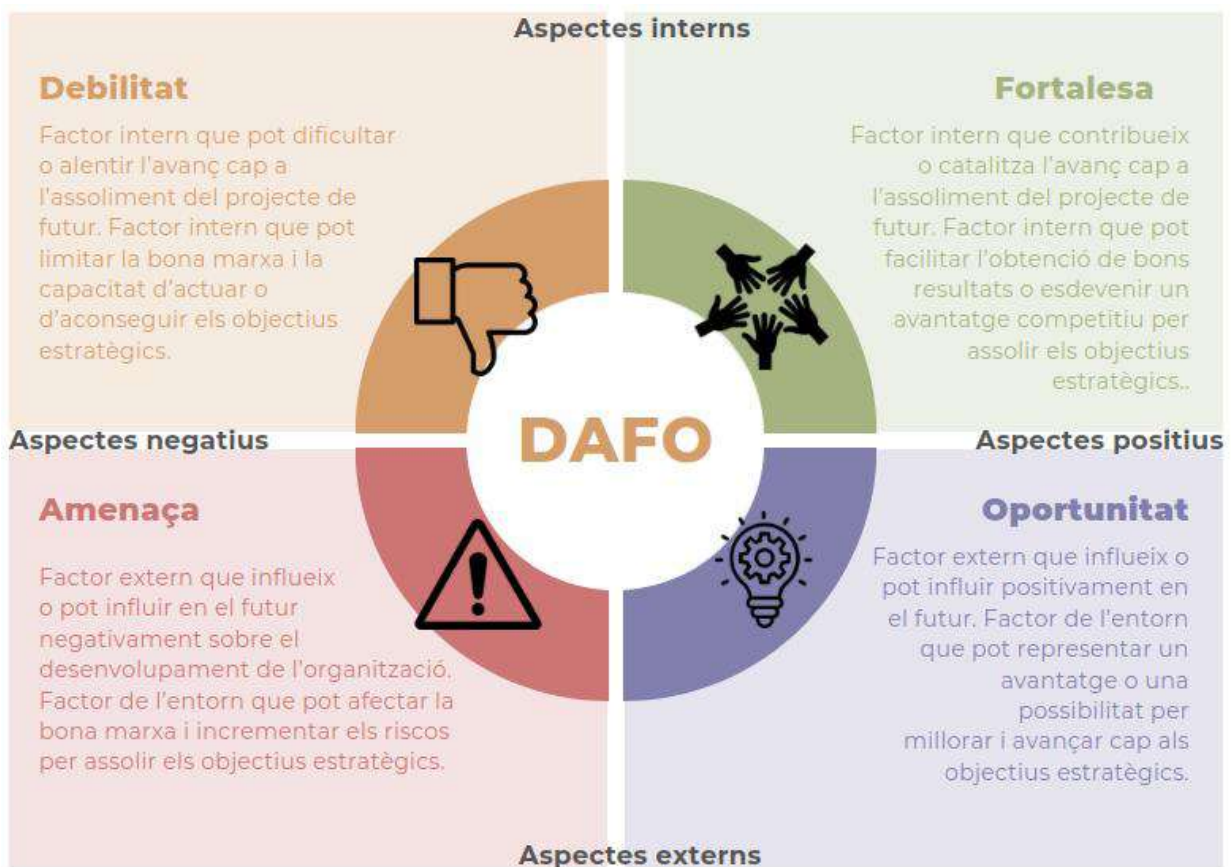
- **Campanyes per a fer més atractiu l'ofici de cara a persones joves.**
- **Servei d'intermediació** entre futurs cedents i persones que vulguin treballar la terra.
- **Impuls d'accions que facilitin la instal·lació de noves persones emprenedores**, com poden ser: proporcionar punts de llum, facilitar l'accés a l'aigua a les finques, definir un lloguer simbòlic per a noves instal·lacions, etc.

5/ ANÀLISI DAFO

La informació exposada en els apartats anteriors es mostra sintetitzada en la següent **anàlisi DAFO**, que resumeix l'**escenari actual de la situació del relleu agrari a Mataró**.

La DAFO és una eina utilitzada en planificació estratègica que, a partir de la identificació de debilitats, amenaces, fortaleses i oportunitats, estructura la situació de partida d'una determinada temàtica i/o territori i ajuda a definir la missió i visió d'una estratègia, així com les seves línies estratègiques i accions (imatge 8).

Imatge 8: Components de la matriu DAFO.

Font: Elaboració pròpia.

La DAFO que es presenta a continuació mostra la informació estructurada en tres grans àmbits temàtics vinculats al relleu agrari: **context, governança i emprenedoria**; per ajudar així a la comprensió de la situació actual.

DEBILITATS

Context

- **Reducció del nombre de pagesos professionals** en els darrers anys a Mataró..
- **Dificultat d'accés a la terra** que s'agreuja amb la situació periurbana de Mataró.
- **Manca d'infraestructures bàsiques** per als sistemes agroalimentaris locals (obrador, centre logístic, etc)
- **Dependència del sector d'empreses agràries familiars** del model agroindustrial.
- **Inexistència de cooperatives agràries fortes** que agrupin a la pagesia.
- **Dificultat de conciliació de la vida personal i familiar** amb la vida laboral en el sector agrari.
- **Mentalitat conservadora i recels** per part d'alguns pagesos vers la nova pagesia.
- **Fort aferrament emocional a la terra i al projecte agrari per part de les futures persones cedents**, fet que condiciona fortament el procés de relleu, en especial persones menors de 60 anys.
- **Desencaix entre la visió, per part de les persones cedents**, sobre com els agradaria que fos el relleu de l'explotació i la visió realista de com acabarà sent.
- **Poca sensibilització per part de la pagesia** sobre la necessitat d'abordar el procés de relleu agrari de manera anticipada, i **poca confiança** en el suport que entitats externes puguin donar a aquest procés.
- Possibilitat que el fet que l'habitatge de la persona cedent estigui integrat en l'espai de l'explotació agrària suposi una **intromissió física de futures persones emprenedores i dificulti la convivència física a l'espai**. Aquest fet pot esdevenir una barrera al procés de relleu agrari.

Governança

- **Entitats que treballen per al sector agrari sense un full de ruta consensuat**, que es tradueix en falta de coordinació i comunicació entre les entitats implicades en el relleu generacional agrari.
- **Manca de visió integral del procés de relleu**, que abordi i tingui en compte les necessitats tant de la persona que s'incorpora com de la persona cedent.
- **Deficiències en el model d'assessorament i acompanyament al llarg del procés de relleu**, sobretot des del punt de vista de la persona cedent.
- **Manca de reflexió per part de les persones cedents sobre la necessitat de treballar de manera anticipada** el procés de relleu de la seva explotació.

Emprenedoria

- **Dificultats per assolir empreses viables socialment.**
- **Dificultats per establir una bona cartera de clients** per part de les noves incorporacions.
- **Manca de projectes col·lectius** de producció, distribució i comercialització.
- **Manca de xarxes d'intercanvi i suport** entre les noves generacions agràries
- **Dificultat per trobar la persona adequada per emprendre** el relleu agrari.

- Sovint les persones joves **sense antecedents familiars en el sector tenen una escassa formació i experiència** agrària.
  - **Difícil accés al finançament de costos inicials** per part de les persones joves, especialment en un context en el que les explotacions agràries de les persones emprenedores són poc competitives a l'inici de l'activitat i amb mitjans de producció obsolets.
  - **Escassa presència de dones com a titulars d'explotació**
  - **Tendència al rebuig a la incorporació per part dels joves** provocada per la duresa de les condicions laborals del sector agrari, juntament amb la baixa remuneració i el poc prestigi de l'ofici.
  - **Risc de desaparició de la base de coneixements relacionats amb la producció agrària**, com a conseqüència de la pèrdua de la transferència del coneixement entre generacions,
-

AMENACES

Context

- **Dificultat per accedir a la terra**, degut a la competència dels usos agrícoles amb altres usos en un context periurbà. A més, hi ha grans empreses agroalimentàries que lloguen terres a la zona.
  - **Limitacions a l'hora de trobar personal qualificat** que pugui treballar a les explotacions, fet que en limita el possible creixement.
  - L'**endeutament** vinculat a les inversions de l'explotació.
  - Dificultat per aconseguir **bons preus de venda**, que sovint ha estat un fre per a la viabilitat del negoci.
  - **Augment dels costos** com en el cas dels insums (p.ex: llavors).
  - **Dependència del sistema agroalimentari català del mercat global.**
  - **La competència "deslleial"** de la mel d'importació en el cas de l'apicultura.
  - La **gestió de les diverses plagues** vinculades al cultiu d'horta, i altres aspectes agronòmics.
  - **Impactes a l'agricultura de l'emergència climàtica** i possibles futures afectacions a l'ús de l'aigua per usos agrícoles.
  - **Afectacions del senglar sobre els cultius.**
-

Governança

- **Ajut de primera instal·lació insuficient** per resoldre els reptes actuals de relleu agrari.
  - **Política agrària comunitària que dificulta la mobilitat de la terra** i l'accés de les persones joves als factors de producció.
  - **Elevada càrrega burocràtica** vinculada a l'activitat agrària.
  - **Normatives urbanístiques que poden dificultar** els projectes de venda directa a l'explotació.
-

Emprenedoria

- **Poc reconeixement social de la pagesia.**
  - **Barreres estructurals difícils de superar per a la pagesia nouvinguda;** necessitats específiques per a persones noves en el sector agrari sense tradició familiar agrària.
-

FORTALESES

Context

- **Condicions climàtiques favorables** i terra fèrtil que fan que el territori sigui divers en produccions i models agraris.
  - **Obtenció d'un producte agrari (horta) ben valorat per la població local,** fet que facilita la venda directa i els circuits curts.
  - **Serveis i infraestructures impulsats des de l'Ajuntament** que poden contribuir a la viabilitat de futurs projectes agraris: viver municipal des del qual es podrien oferir formacions, possible obrador públic compartit.
  - **Existència de la figura del Banc de terres a Mataró.**
-

Governança

- **La Carta Alimentària de Mataró reconeix l'espai agrari** com a un espai per a proveir aliments saludables per les persones generant el menor impacte possible pel medi ambient. Actualment s'està en procés d'elaboració de l'Estratègia Alimentària.
  - **Existència de diversos agents que treballen pel sector agrari i que poden contribuir al relleu agrari** a Mataró.
  - **Apropament entre la pagesia de Mataró i l'Ajuntament** en els darrers anys, a través de la Taula Agrària
  - **Bona entesa entre la pagesia de Mataró.**
-

Emprenedoria

- **El programa Reempresa és un bon punt de partida** per elaborar una estratègia de relleu agrari aprofitant aquesta experiència ja implantada a Mataró i que està recolzada per una xarxa a nivell català.
- De les entrevistes es desprèn que hi ha, per part de les futures persones cedents, una **clara voluntat d'acompanyar** les persones que vulguin agafar el relleu de l'explotació, de manera gratuïta i a mode de mentoria, per tal de poder transmetre tot allò que elles mateixes han après al llarg de la seva trajectòria professional.

Context

- **Interès creixent de les noves generacions pel sector agrari**, tant per part de la pagesia tradicional com de la nouvinguda.
  - **Bona oferta formativa** adreçada als processos d'incorporació.
  - **Imatge positiva del món rural** emesa pels canals de comunicació.
  - Potencial del sector primari per a la **creació de llocs de treball directes i indirectes**.
  - Bon posicionament del **producte local, ecològic i de temporada**.
-

Governança

- **Estratègies existents a nivell català i provincial en l'àmbit del relleu agrari**, que preveuen i impulsen diverses accions per a abordar aquest repte.
  - **Futura caixa d'eines per a treballar el relleu agrari a nivell local**, que posarà a disposició dels Ajuntaments la Diputació de Barcelona.
  - Adhesió de l'Ajuntament de Mataró a la **Carta Alimentària de la Regió Metropolitana de Barcelona (2021)**.
  - Naixement de noves **xarxes que treballen pel relleu generacional i l'emprenedoria agrària** (Xarxa pel Relleu Agrari, Xarxa d'Espais d'Emprenedoria Agroalimentària, Red de Espacios Test Agrarios, etc.).
-

Emprenedoria

- Existència de **programes públics de contractació** de diversos perfils de persones, que poden contribuir a la viabilitat dels projectes.
  - A Catalunya existeixen **diversos projectes d'acompanyament** a l'emprenedoria agrària que poden servir com a referents de bones pràctiques.
-

6/VISIÓ ESTRATÈGICA I ACCIONS PEL RELLEU AGRARI A MATARÓ

6.1. VISIÓ ESTRATÈGICA

Una de les principals i manifestades preocupacions del teixit empresarial/productiu arreu és la manca de relleu generacional a moltes activitats econòmiques i inclús sectors en general. Potser especialment agreujada en els oficis tradicionals, el que posa en risc la seva continuïtat malgrat la seva importància a qualsevol territori. Aquesta situació, que ja té les seves conseqüències amb tancaments d'activitats sense oferta alternativa als municipis és, segons les pròpies entitats de representació empresarial una problemàtica transversal que afecta al sector tèxtil, de la construcció, als instal·ladors, el comerç, l'àmbit agrari i d'altres.

Per aquest motiu és indispensable que les polítiques públiques vinculades a l'activitat econòmica i al foment de l'ocupació promogudes des de l'àmbit local, per tant des de la proximitat i el coneixement del seu context productiu i social, integrin de forma indispensable la perspectiva del relleu generacional per tal de cercar sinèrgies i oportunitats entre les necessitats d'aquests sectors en risc -i per tant del desenvolupament econòmic dels municipis- i les accions d'orientació professional, la demanda de treball o les noves perspectives d'emprenedoria, per exemple.

Específicament pel que fa al relleu al sector agrari, la visió estratègica inclou la definició de la **missió, la visió i els valors en què es basa l'Estratègia de relleu generacional agrari de Mataró**, tenint en compte l'anàlisi presentada en els apartats anteriors.

Missió

- Facilitar el procés d'incorporació agrària a totes aquelles persones emprenedores, tinguin o no relació amb el sector, que tinguin un projecte agrari viable, en el marc dels sistemes agroalimentaris sostenibles, amb eines diverses adaptades a cada perfil emprenedor.
- Articular i coordinar les eines necessàries per facilitar el relleu generacional i l'emprenedoria agrària per als diferents perfils de persones que s'incorporen al sector en models amb viabilitat econòmica, social i ambiental; tenint en compte les sensibilitats i necessitats associades al procés de relleu per part de la persona cedent.

Visió

- Generar i consolidar un ecosistema innovador de suport i acompanyament interinstitucional al relleu generacional i l'emprenedoria agrària, tant de la pagesia tradicional com de la novinguda, que faciliti el procés d'incorporació agrària a totes aquelles persones emprenedores que tinguin un projecte agrari viable; i que respecti i faci compatibles els interessos i sensibilitats tant de la persona cedent com de la persona emprenedora.

Valors

- Diversitat de joves que s'incorporen al sector, productiva, territorial i de comercialització.
- Voluntat per part de les persones cedents de dur a terme un procés de relleu agrari que faciliti la transferència del seu saber fer i que alhora respecti possibles nous enfocaments de les persones emprenedores.

- Innovació, digitalització i generació de coneixement en les empreses liderades per joves.
- Confiança en el procés d'instal·lació amb un bon acompanyament i assessorament.
- Renovació generacional, de l'explotació familiar i en el traspàs d'explotacions.
- Proximitat entre la producció agrària i els consumidors.

La visió estratègica que es defineix es basa en cinc grans reptes, que coincideixen amb els 5 reptes que plantejats en l'*Estratègia de relleu generacional agrari de Catalunya. Pla d'acció 2023-2027. Departament d'Agricultura*.

Per a cadascun dels reptes, es defineixen objectius específics i accions. La present proposta inclou un total de **5 reptes, 11 objectius específics i 21 propostes d'acció**.

En la taula resum 4 es mostren els 5 reptes, amb els corresponents objectius específics i accions.

Taula 4: Reptes, objectius i accions de l'estratègia pel relleu agrari a Mataró.

REPTE 1. COORDINAR/GOVERNANÇA	
Objectiu 1.1.	Incorporar el relleu agrari com a eix principal de la futura Estratègia Alimentària Local
Acció 1	Generar i implementar una estratègia alimentària local que posi el relleu agrari com a eix principal de treball
Objectiu 1.2	Oferir un suport específic i personalitzat als processos de relleu agrari
Acció 2	Creació d'un grup de treball pel relleu agrari d'àmbit comarcal
Acció 3	Creació d'una guia pràctica pel relleu agrari a la comarca
Objectiu 1.3	Comunicar i divulgar les eines existents per al relleu generacional i l'emprenedoria agrària
Acció 4	Elaborar un pla de comunicació de les eines disponibles pel relleu agrari
REPTE 2. REJOVENIR/NOVA PAGESIA	
Objectiu 2.1.	Facilitar la incorporació progressiva al sector agrari
Acció 5	Enfortir el Banc de terres en xarxa de la Diputació de Barcelona (i el DAAC un cop estigui en marxa)
Acció 6	Estudiar la possibilitat d'establir un espai TEST agrari de gestió municipal
Objectiu 2.2	Acompanyar els cedents en els processos de traspàs d'empreses agràries
Acció 7	Oferir un servei d'intermediació entre persones cedents i persones que es volen incorporar al sector agrari
Acció 8	Acompanyar a la pagesia en edat propera a la jubilació en el procés de reflexió sobre les possibilitats d'iniciar un procés de traspàs
REPTE 3. ENFORTIR/TEIXIT INNOVADOR	
Objectiu 3.1	Oferir un suport específic i personalitzat a les empreses agràries innovadores
Acció 9	Impulsar un servei de mentoria adreçat a las pagesia de nova incorporació a l'activitat agrària

Acció 10	Facilitar eines d'assessorament individualitzat a les persones que volen fer un projecte d'emprenedoria agroalimentària
Acció 11	Servei de gestoria especialitzada en el sector agrari
Objectiu 3.2	Facilitar l'accés a nous canals de comercialització dels productes agroalimentaris
Acció 12	Impulsar una estratègia de compra pública alimentària (p.ex: centres educatius, sanitaris i residencials, esdeveniments i actes entre d'altres)
Objectiu 3.3	Fomentar els models cooperatius de producció, distribució i comercialització
Acció 13	Fomentar les estructures cooperatives per les noves incorporacions agràries i incorporar l'economia social i solidària en els plans d'empresa de les noves incorporacions agràries
Acció 14	Dotar-se d'equipaments agroalimentaris locals com l'obrador compartit i dinamitzar-los
Acció 15	Articular espais de trobada, coordinació i cooperació, per promoure projectes comuns entre agents de diferents baules de la cadena alimentària i dinamització del sector
Repte 4. ARRELAR/TERRITORI	
Objectiu 4.1	Crear ecosistemes locals de dinamització agrària local
Acció 16	Dotar-se d'una figura de dinamització agrària local vinculada al Parc Agrari Cinc Sènies-Mata-Valldeix i a l'estratègia alimentària de la ciutat
Acció 17	Impulsar millores a l'espai agrari que facilitin la gestió de les explotacions agràries
Repte 5. SENSIBILITZAR/CIUTADANIA	
Objectiu 5.1	Generar una imatge constructiva sobre la professió pagesa
Acció 18	Treballar a les escoles i instituts per sensibilitzar els mestres i professors i les noves generacions sobre la professió pagesa i la seva contribució social i ambiental
Acció 19	Promocionar un programa a la Fira Mataró Orienta sobre els oficis del sector primari per donar-los a conèixer i ser palanca d'atracció per a les noves generacions
Acció 20	Crear materials divulgatius sobre la professió pagesa per sensibilitzar la població de la importància de l'ofici
Objectiu 5.2.	Sensibilitzar la ciutadana sobre la importància de consumir producte de proximitat i sostenible
Acció 21	Impulsar campanyes de comunicació de gran impacte i accions complementàries de difusió per difondre el producte de proximitat i temporada

Font: Elaboració pròpia.

6.2. REPTES I ACCIONS

En aquest apartat es detalla per a cadascun dels 5 reptes:

- **Una breu explicació del repte i dels motius** pels quals és necessari abordar el repte.
- Els diversos **objectius específics** per a assolir els reptes.
- Les **accions**, estructurades segons els objectius específics. De cadascuna de les accions se'n fa una breu descripció i s'indiquen els agents implicats.
- Un **apartat de referències de projectes, documents o experiències** que poden ser inspiradors i que poden ser útils per a afrontar el corresponent repte.

 <p>Repte 1. COORDINAR / GOVERNANÇA</p>	Estructurar un sistema de suport i acompanyament interinstitucional pel relleu generacional i l'emprenedoria agrària a nivell territorial	
Justificació	Diverses entitats de Mataró i comarca estan oferint eines pel relleu generacional enfocades a diferents moments del procés, però cal millorar la coordinació entre elles i visibilitzar les diferents estratègies per facilitar el relleu.	
Objectiu 1.1.	Incorporar el relleu agrari com a eix principal de la futura Estratègia Alimentària Local	
	A.1	<i>Generar i implementar una estratègia alimentària local que posi el relleu agrari com a eix principal de treball</i>
	 <p>Descripció</p>	<p>La ciutat de Mataró està iniciant una estratègia alimentària local. És un procés encaminat a modificar el model alimentari de la ciutat a partir de polítiques alimentàries en clau local i metropolitana. Amb aquest full de ruta, Mataró pretén reafirmar-se en el reconeixement de l'activitat agrària, protegir l'espai agrari i impulsar la sobirania alimentària. A través d'aquesta carta, l'Ajuntament de Mataró, productores i productores, empreses agroalimentàries, la ciutadania i les seves organitzacions, i entitats supralocals vinculades als sistemes alimentaris es comprometen a impulsar un procés de transició cap a un sistema alimentari local més just, segur, sostenible, resiliència, divers i inclusiu.</p> <p>Per tant, és imprescindible encaixar les accions destinades a donar suport al relleu agrari amb l'estratègia alimentària local.</p>
	 <p>Agents implicats</p>	Ajuntament de Mataró, Associació Cinc Sènies-Mata-Valldeix, Diputació de Barcelona i ciutadania en general.

 Repte 1. COORDINAR / GOVERNANÇA	Estructurar un sistema de suport i acompanyament interinstitucional pel relleu generacional i l'emprenedoria agrària a nivell territorial	
Objectiu 1.2	Oferir un suport específic i personalitzat als processos de relleu agrari	
A.2	<i>Creació d'un grup de treball pel relleu agrari d'àmbit comarcal</i>	
	Descripció	El grup de treball hauria de donar resposta a les mancances actuals del procés de relleu i sumar esforços de les entitats que actualment hi treballen per a un major impacte
	Agents implicats	Ajuntament de Mataró, Diputació de Barcelona, Oficina Comarcal del DACC, Associació Cinc Sènies-Mata-Valldeix, ADV Baix Maresme, TecnoCampus, Escola Agrària de Cabrils
A.3	<i>Creació d'una guia pràctica pel relleu agrari a la comarca</i>	
	Descripció	Elaboració d'un full de ruta pel relleu agrari a Mataró (extensiu a la comarca) on es pugui trobar la informació detallada sobre a qui adreçar-se en cada etapa del procés
	Agents implicats	Ajuntament de Mataró, Diputació de Barcelona, Oficina Comarcal del DACC, Associació Cinc Sènies-Mata-Valldeix, ADV Baix Maresme, TecnoCampus, Escola Agrària de Cabrils
Objectiu 1.3	Comunicar i divulgar les eines existents per al relleu generacional i l'emprenedoria agrària	
A.4	<i>Elaborar un pla de comunicació de les eines disponibles pel relleu agrari</i>	
	Descripció	Consensuar un pla de comunicació en relació amb el relleu generacional i l'emprenedoria agrària per donar a conèixer les entitats que donen suport i les eines de les quals disposen
	Agents implicats	Ajuntament de Mataró, Diputació de Barcelona, Oficina Comarcal del DACC, Associació Cinc Sènies-Mata-Valldeix, ADV Baix Maresme, TecnoCampus, Escola Agrària de Cabrils
Referències	<ul style="list-style-type: none"> ● Estratègia per al relleu generacional agrari de Catalunya. Pla d'Acció 2023-2027. Generalitat de Catalunya²⁴ 	

²⁴ https://agricultura.gencat.cat/web/.content/09-desenvolupament-rural/programa-desenvolupament-rural/agenda-rural/230412_Estrategia-relleu-generacional-agrari_230322.pdf

 <p>Repte 1. COORDINAR / GOVERNANÇA</p>	<p>Estructurar un sistema de suport i acompanyament interinstitucional pel relleu generacional i l'emprenedoria agrària a nivell territorial</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ● Taula de Treball del Relleu generacional al Pallars²⁵ ● Grup operatiu pel relleu agrari a la Garrotxa²⁶ ● Informació sobre els traspassos de projectes agroramaders. Escola de Pastors de Catalunya²⁷ ● Xarxa per al Relleu Agrari de Catalunya²⁸

²⁵ <https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=Hc8wBgPSELY>

²⁶ <https://adrinoc.cat/grup-operatiu-pel-relleu-agrari-a-la-garrotxa/>

²⁷ <https://escoladepastorsdecatalunya.cat/acompanyament/>

²⁸ <https://espaciostestagrarios.org/noticias/la-xarxa-pel-relleu-agrari-de-catalunya-red-de-relevo-agrario-de-catalunya-inicia-la-difusion-de-articulos-para-la-concienciacion-sobre-la-importancia-del-relevo-generacional-agrario>

 Repte 2. REJOVENIR / NOVA PAGESIA	Facilitar el relleu agrari mitjançant l'accés a empreses agràries amb viabilitat econòmica, social i ambiental	
Justificació	Donar suport per l'accés, tant de la pagesia tradicional com de la nouvinguda, a empreses agràries amb viabilitat econòmica, social i ambiental i acompanyar a les persones que volen traspasar el seu projecte per fer-ho.	
Objectiu 2.1	Facilitar la incorporació progressiva al sector agrari	
	A.5 <i>Enfortir el Banc de terres en xarxa de la Diputació de Barcelona (i el DAAC un cop estigui en marxa)</i>	
	Descripció	Participació activa per dinamitzar i donar a conèixer aquest recurs entre la pagesia, tant pel que fa a persones propietàries com persones que busquen terres per cultivar.
	Agents implicats	Ajuntament de Mataró, Diputació de Barcelona, Associació Cinc Sènies-Mata-Valldeix, Escola Agrària de Cabriels, ADV Baix Maresme
	A.6 <i>Estudiar la possibilitat d'establir un espai TEST agrari de gestió municipal</i>	
	Descripció	Els espais TEST agrari són finques condicionades per a exercir algunes activitats agràries per tal de testejar projectes agrícoles o ramaders en un entorn segur i així facilitar la incorporació progressiva de persones noves al camp. A França és una eina que fa anys que s'utilitza i que ajuda a que els processos d'instal·lació tinguin més garanties d'èxit. Els sectors en els que està més instaurat aquest programa és en el de l'horta..
	Agents implicats	Ajuntament de Mataró, Diputació de Barcelona, Associació Cinc Sènies-Mata-Valldeix, Escola Agrària de Cabriels, ADV Baix Maresme
Objectiu 2.2	Acompanyar els cedents en els processos de traspàs d'empreses agràries	
	A.7 <i>Oferir un servei d'intermediació entre persones cedents i persones que es volen incorporar al sector agrari</i>	
	Descripció	Partint de l'experiència de Reempresa ja existent, adaptar-la i orientar-la al sector agrari, donant respostes així a les especificitats dels processos de relleu agrari (necessitat d'anticipació en els cedents, tramitació específica, definició del procés de mentoria per part de la persona cedent, etc). Aquesta intermediació ha d'anar vinculada al Banc de Terres, però integra altres aspectes més

 Repte 2. REJOVENIR / NOVA PAGESIA	Facilitar el relleu agrari mitjançant l'accés a empreses agràries amb viabilitat econòmica, social i ambiental	
		enllà de les gestions vinculades al traspàs/cessió les pròpies terres.
	Agents implicats	Ajuntament de Mataró, Diputació de Barcelona, Associació Cinc Sènies-Mata-Valldeix, ADV Baix Maresme, Escola Agrària de Cabrils
A.8	<i>Acompanyar a la pagesia en edat propera a la jubilació en el procés de reflexió sobre les possibilitats d'iniciar un procés de traspàs</i>	
	Descripció	Oferir sessions d'acompanyament individualitzat a persones pageses disposades a valorar les opcions d'un possible traspàs. Aquestes sessions tenen per objectiu oferir un espai de reflexió-presa de consciència en relació a l'interès de traspasar l'activitat, les pors i expectatives associades, i definir un bon pla de traspàs (full de ruta), que satisfaci a la persona cedent i alhora tingui garanties de futur per a possibles persones emprenedores.
	Agents implicats	Ajuntament de Mataró, ADV BAix Maresme, Diputació de Barcelona, Associació Cinc Sènies-Mata-Valldeix, Escola Agrària de Cabrils
Referències	<ul style="list-style-type: none"> ● Bancs de terres en xarxa. Diputació de Barcelona²⁹ ● Grup Operatiu sobre Espais Test Agraris³⁰ ● Reempresa ● Informació sobre els traspassos de projectes agroramaders. Escola de Pastors de Catalunya³¹ 	

²⁹ <https://bancdeterras.cat/>

³⁰ <https://espaciostestagrarios.org/>

³¹ <https://escoladepastorsdecatalunya.cat/acompanyament/>

 <p>Repte 3. ENFORTIR / TEIXIT INNOVADOR</p>	<p>Acompanyar les empreses agràries amb models innovadors de producció i comercialització</p>	
<p>Justificació</p>	<p>Més enllà de donar suport en el propi procés de relleu, és important garantir la viabilitat econòmica i social de les empreses agràries, així com la seva sostenibilitat en el temps.</p>	
<p>Objectiu 3.1</p>	<p>Oferir un suport específic i personalitzat a les empreses agràries innovadores</p>	
	<p>A.9 <i>Impulsar un servei de mentoria adreçat a la pagesia de nova incorporació a l'activitat agrària</i></p>	
	<p>Descripció</p>	<p>En molts casos, la mentoria per part de persones cedents, o amb experiència al sector, s'ha demostrat com una bona eina per facilitar l'arrelament de la nova pagesia ja que es poden beneficiar de l'experiència, contactes, etc. Al TecnoCampus ja hi ha l'experiència CreixPlus que treballa en aquesta línia per a empreses en general (no específicament pel sector agrari), i també a l'Escola de Cabrils.</p>
	<p>Agents implicats</p>	<p>Ajuntament de Mataró, Associació Cinc Sènies-Mata-Valldeix, Escola Agrària de Cabrils, TecnoCampus</p>
	<p>A.10 <i>Facilitar eines d'assessorament individualitzat a les persones que volen fer un projecte d'emprenedoria agroalimentària</i></p>	
	<p>Descripció</p>	<p>A altres indrets de Catalunya (i Europa) existeixen serveis d'acompanyament a la pagesia i emprenedoria agrària que donen suport individualitzat per contribuir a millorar la viabilitat econòmica, ecològica i social dels projectes de producció i transformació alimentària d'aquest territori (ex: Arrelat, Suport Pagès, Servei d'Emprenedoria Rural de Creació, o Agrorienta't a Cardedeu)³².</p>
	<p>Agents implicats</p>	<p>Ajuntament de Mataró, Associació Cinc Sènies-Mata-Valldeix, Escola Agrària de Cabrils, TecnoCampus</p>
	<p>A.11 <i>Servei de gestoria especialitzada en el sector agrari</i></p>	
	<p>Descripció</p>	<p>Les especificitats dels projectes agraris requereixen d'un suport en gestió de documents, permisos i subvencions que difícilment és assumible per la pròpia pagesia. Si bé existeixen</p>

³² <https://www.xemac.org/suport-a-l-emprenedoria/>

 Repte 3. ENFORTIR / TEIXIT INNOVADOR	Acompanyar les empreses agràries amb models innovadors de producció i comercialització	
		entitats que ofereixen aquest suport, hi ha recorregut per a oferir un servei més a mida de les persones pageses i les seves explotacions. En un principi, es podria integrar aquest servei com a un dels aspectes a oferir en l'assessorament individualitzat (acció A.10), i que de manera progressiva esdevingués un servei independent i autònom.
	 Agents implicats	Ajuntament de Mataró, TecnoCampus, entitats i professionals que presten assessorament en temes de gestió a explotacions agràries.
Objectiu 3.2 Facilitar l'accés a nous canals de comercialització dels productes agroalimentaris		
	A.12 <i>Impulsar una estratègia de compra pública alimentària (p.ex: centres educatius, sanitaris i residencials, esdeveniments i actes entre d'altres)</i>	
	Descripció	<p>S'ha demostrat que la compra pública alimentària pot ser una palanca de canvi per aconseguir un sistema alimentari sostenible i arrelat al territori i que aposti per la pagesia local en el context d'emergència climàtica. En aquest sentit, cal afavorir la presència d'aliments de proximitat i de temporada, respectant el marc normatiu i en coherència amb la capacitat productiva del territori.</p> <p>Com a part d'aquesta estratègia, l'ajuntament podria adherir-se a l'Acord del Govern de la Generalitat de mesures en relació amb els contractes públics de subministrament de productes alimentaris, de concessió de serveis que incorporin prestació de serveis alimentaris, i de serveis de menjadors col·lectius, aprovat el 31 de maig de 2022, vetlla per la incorporació de criteris d'adjudicació i condicions especials d'execució, amb l'objectiu de garantir una alimentació saludable, de proximitat, ecològica, sostenible, i contra el malbaratament alimentari. Al mateix temps, limita el preu com a factor determinant de l'adjudicació del contracte fins a un 20% del valor total de l'oferta.</p>
	 Agents implicats	Ajuntament de Mataró, Associació Cinc Sènies-Mata-Valldeix
Objectiu 3.3 Fomentar els models cooperatius de producció, distribució i comercialització		

 Repte 3. ENFORTIR / TEIXIT INNOVADOR	Acompanyar les empreses agràries amb models innovadors de producció i comercialització	
A.13	<i>Fomentar les estructures cooperatives per les noves incorporacions agràries i incorporar l'economia social i solidària en els plans d'empresa de les noves incorporacions agràries</i>	
	Descripció	Per assolir l'objectiu de la viabilitat de les explotacions, es considera positiu que s'hi puguin implicar diferents entitats, tant públiques com privades, que facilitin models d'empresa resilents i arrelats al territori. Aquí el paper d'entitats com les cooperatives agràries o les associacions de productors és fonamental. També és destacable el rol que estan començant a assumir alguns ateneus cooperatius des dels quals es dona suport a l'economia social i solidària en models cooperatius, visió que moltes de les persones que entren de nou al sector agrari tenen com a filosofia de projecte.
	Agents implicats	Ajuntament de Mataró, Diputació de Barcelona, Escola Agrària de Cabrils, Ateneu Cooperatiu del Maresme
A.14	<i>Dotar-se d'equipaments agroalimentaris locals com l'obrador compartit i dinamitzar-los</i>	
	Descripció	Tenir equipaments agroalimentaris adaptats a les necessitats dels professionals del territori, com ara un obrador públic compartit o centres logístics per la distribució, pot ajudar a la viabilitat de les empreses agràries i contribuir a la innovació agroalimentària
	Agents implicats	Ajuntament de Mataró, Associació Cinc Sènies-Mata-Valldeix
A.15	<i>Articular espais de trobada, coordinació i cooperació, per promoure projectes comuns entre agents de diferents baules de la cadena alimentària i dinamització del sector</i>	
	Descripció	L'articulació d'espais de trobada i coordinació entre productors, elaboradors i altres agents de la cadena alimentària pot ser un catalitzador per la creació de nous projectes i per teixir ecosistemes acollidors per les noves incorporacions
	Agents implicats	Ajuntament de Mataró, Associació Cinc Sènies-Mata-Valldeix

 <p>Repte 3. ENFORTIR / TEIXIT INNOVADOR</p>	<p>Acompanyar les empreses agràries amb models innovadors de producció i comercialització</p>
<p>Referències</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mapa d'obradors compartits de Catalunya³³ ● Xarxa d'espais d'emprenedoria agrària a Catalunya (XEMAC)³⁴ ● Xarxa d'Ateneus Cooperatius de Catalunya³⁵

---

³³ <https://obradorscompartits.cat>

³⁴ <https://www.xemac.org/>

³⁵ <https://economiasocial.coop/ateneus-cooperatius>

 <p>Repte 4. ARRELAR / TERRITORI</p>	<p>Teixir un ecosistema acollidor que arrelhi les noves generacions al territori</p>	
<p>Justificació</p>	<p>Aconseguir arrelar els i les joves al món rural facilitant la seva arribada perquè aquest territori sigui un lloc d'acollida i de vida.</p>	
<p>Objectiu 4.1</p>	<p>Crear ecosistemes locals de dinamització agrària local</p>	
	<p>A.16 <i>Dotar-se d'una figura de dinamització agrària local vinculada al Parc Agrari Cinc Sènies-Mata-Valldeix i a l'estratègia alimentària de la ciutat</i></p>	
	<p>Descripció</p>	<p>Generar la figura de dinamització agrària local per poder coordinar les accions de l'estratègia alimentària i el pla de gestió i desenvolupament del Parc Agrari. Aquesta figura també podria entomar tasques relacionades amb el relleu agrari, atès que és un dels principals reptes agroalimentaris; com per exemple el servei d'intermediació entre persones cedents i emprenedores.</p>
	<p>Agents implicats</p>	<p>Ajuntament de Mataró, ADV BAix Maresme. Associació Cinc Sènies-Mata-Valldeix, Diputació de Barcelona</p>
	<p>A.17 <i>Impulsar millores a l'espai agrari que facilitin la gestió de les explotacions agràries</i></p>	
	<p>Descripció Agents implicats</p>	<p>Impulsar i facilitar la realització de millores a l'espai agrari que contribueixin a una millor gestió i viabilitat de les explotacions agràries existents, a través de la millora d'instal·lacions, flexibilitat normativa, entre altres. Algunes de les accions que es podrien impulsar són: proporcionar punts de llum, facilitar l'accés a l'aigua a les finques, definir un lloguer simbòlic per a noves instal·lacions, etc.</p>
	<p>Descripció Agents implicats</p>	<p>Ajuntament de Mataró, ADV BAix Maresme. Associació Cinc Sènies-Mata-Valldeix, Diputació de Barcelona</p>
<p>Referències</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Espai Agrari de Mataró³⁶ ● Projecte de dinamització agrària de la Vall del Tenes³⁷ ● Parc Agrari del Baix Llobregat³⁸ 	

³⁶ <https://espaiagrarmataro.cat/>

³⁷ <https://www.valldeltenesagraria.cat/>

³⁸ <https://parcs.diba.cat/web/baixllobregat>

 <p>Repte 4. ARRELAR / TERRITORI</p>	<p>Teixir un ecosistema acollidor que arrelhi les noves generacions al territori</p>	
 <p>Repte 5. SENSIBILITZAR / CIUTADANIA</p>	<p>Conscienciar la ciutadania del paper imprescindible de la pagesia i del seu vincle amb l'alimentació sostenible</p>	
<p>Justificació</p>	<p>Entre les complexes i nombroses raons que s'han detectat com a causes de la falta del relleu agrari, ens trobem en aspectes culturals com ara la falta de prestigi social de l'activitat agrària però també el paper que l'agricultura i l'alimentació juga a la societat (tot i que en els darrers anys l'agricultura i l'alimentació està entrant a les agendes polítiques i també guanyant reconeixement social).</p>	
<p>Objectiu 5.1</p>	<p>Generar una imatge constructiva sobre la professió pagesa</p>	
	<p>A.18</p>	<p><i>Treballar a les escoles i instituts per sensibilitzar els mestres i professors i les noves generacions sobre la professió pagesa i la seva contribució social i ambiental</i></p>
	<p>Descripció</p>	<p>Incorporació en els plans docents formació estructurada i sistemàtica sobre hàbits de vida saludable, origen i producció d'aliments, sostenibilitat, cuina i gastronomia</p>
	<p>Agents implicats</p>	<p>Ajuntament de Mataró, Associació Agroambiental Temps de Saó, Centres Educatius de Mataró</p>
	<p>A.19</p>	<p><i>Promocionar un programa a la Fira Mataró Orienta sobre els oficis del sector primari per donar-los a conèixer i ser palanca d'atracció per a les noves generacions</i></p>
	<p>Descripció</p>	<p>Consisteix en conceptualitzar un programa d'activitats divulgatives i informatives sobre les oportunitats de l'activitat pagesa a Mataró. Algunes de les activitats que s'hi poden realitzar són: presentacions dels diversos recursos existents per a persones que volen emprendre (el Planter.cat, recursos de la Diputació de Barcelona, espais Test Agraris), punts de trobada amb pagesia professional i/o amb jove pagesia per a conèixer de primera mà les experiències, orientació sobre l'oferta formativa en aquests aspectes, entre altres.</p>
	<p>Agents implicats</p>	<p>Ajuntament de Mataró, ADV BAix Maresme. Associació Cinc Sènies-Mata-Valldèix, centres</p>

 <p>Repte 4. ARRELAR / TERRITORI</p>	<p>Teixir un ecosistema acollidor que arrelhi les noves generacions al territori</p>	
		<p>educatius, Escola de Cabrils, Diputació de Barcelona, dinamitzador/a de joves del DAAC.</p>
<p>A.20</p>	<p><i>Crear materials divulgatius sobre la professió pagesa per sensibilitzar la població de la importància de l'ofici</i></p>	
	<p>Descripció</p>	<p>Definir continguts i fer difusió de diversos materials divulgatius enfocats a posar en valor la professió pagesa, així com a dignificar-la i transmetre la importància del seu paper, així com animar a possibles persones joves a emprendre en aquest sector. Es pot partir de material ja existent i adaptar-lo a la realitat de Mataró, fent èmfasi en la importància de preservar l'Espai Agrari de Mataró.</p>
	<p>Agents implicats</p>	<p>Ajuntament de Mataró, ADV BAix Maresme. Associació Cinc Sènies-Mata-Valldeix, mitjans de comunicació locals.</p>
<p>Objectiu 5.2 Sensibilitzar la ciutadana sobre la importància de consumir producte de proximitat i sostenible</p>		
<p>A21</p>	<p><i>Impulsar campanyes de comunicació de gran impacte i accions complementàries de difusió per difondre el producte de proximitat i temporada</i></p>	
	<p>Descripció</p>	<p>El fet que el principal cultiu de Mataró sigui l'horta és una gran oportunitat per a fer activitats que apropin la ciutat al seu espai agrari i contribuir així a la presa de consciència sobre el seu paper d'espai per a produir aliments, alhora que es sensibilitzi sobre la importància de consumir producte local i de temporada.</p>
	<p>Agents implicats</p>	<p>Ajuntament de Mataró</p>
<p>Referències</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Projecte Territori Educador. Ens mengem les Valls.³⁹ ● Figura "expert Pagès". Ajuntament de Lleida.⁴⁰ ● Projecte Mallorca al Plat. Tallers de formació per a la comunitat educativa, direccions i professorat.⁴¹ ● El Planter, joves al camp.⁴² 	

³⁹ <https://www.ripollesgesbisaura.org/projectes/territori-educador-ens-mengem-les-valls/>

⁴⁰ <https://www.sostenible.cat/noticia/lleida-connecta-lescola-amb-el-camp-amb-el-projecte-un-pages-a-la-meva-escola-0>

⁴¹

⁴² https://ruralcat.gencat.cat/el_planter

 <p>Repte 4. ARRELAR / TERRITORI</p>	<p>Teixir un ecosistema acollidor que arrelhi les noves generacions al territori</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ● L'aventura de ser Pagès. Diputació de Barcelona⁴³ ● La importància de ser pastor. Petita guia de ramaderia extensiva. Diputació de Barcelona⁴⁴ ● Producte d'aquí. Producte del Solsonès i Cardona⁴⁵ ● Al teu gust, Aliments del Pallars⁴⁶

---

⁴³ <https://apaema.net/project/mallorca-al-plat/>

<https://www.diba.cat/documents/295752263/361815776/L%27aventura+de+ser+pagès.pdf/6890ab21-c465-5cc3-76cd-2e936a5945b1?t=1647331467526>

⁴⁴ https://llibreria.diba.cat/cat/ebook/la-importancia-de-ser-pastor_67961

⁴⁵ <https://productedaqui.cat/>

⁴⁶ <https://www.alteugust.com/>

7/ RECOMANACIONS I PROPERS PASSOS A SEGUIR

A tall de conclusió, s'apunten els propers passos a seguir per tal de poder avançar **de forma eficient en la implantació de l'Estratègia per al Relleu Agrari a Mataró**. Tot i que totes les accions incloses en el Pla d'Acció són rellevants i importants per a un avenç en per a assolir aquest repte, a continuació es presenten **aquelles que es consideren més estratègiques** pel fet que, segurament, sense el seu impuls la resta d'accions perden part del sentit o bé són difícils d'implementar. A continuació s'exposen aquestes accions, per ordre de prioritat:

PAS 1. Acció A.2. Creació d'un grup de treball per al relleu agrari comarcal

Diverses entitats de Mataró i comarca estan oferint eines pel relleu generacional enfocades a diferents moments del procés, però cal millorar la coordinació entre elles i visibilitzar i compartir les diferents estratègies per facilitar el relleu. Aquesta coordinació és indispensable per a definir, per exemple, a través de quins agents i com s'impulsa la figura de la persona dinamitzadora agrària (pas 2).

El grup de treball hauria de donar resposta a les mancances actuals del procés de relleu i sumar esforços de les entitats que actualment hi treballen per a un major impacte.

PAS 2. Acció 16. Dotar-se d'una figura de dinamització agrària local vinculada al Parc Agrari Cinc Sènies-Mata-Valldeix i a l'estratègia alimentària de la ciutat

La figura de dinamització agrària local ha de coordinar les accions de l'estratègia alimentària i el pla de gestió i desenvolupament del Parc Agrari. Una o diverses persones dedicades de manera específica a aquest àmbit de treball facilitarà la creació de xarxa, la cerca i obtenció de nous recursos econòmics/humans, i podrà impulsar o coordinar gran part dels projectes previstos en aquest pla. Esdevé, per tant, un agent del tot necessari per a generar i impulsar nous projectes, que contràriament difícilment poden ser impulsats pels agents actuals vinculats al sector agrari.

Aquesta figura també hauria d'entomar tasques relacionades amb el relleu agrari; com per exemple el servei d'intermediació entre persones cedents i emprenedores i l'acompanyament a la pagesia en edat propera a la jubilació en el procés de reflexió sobre les possibilitats d'iniciar un procés de traspàs.

PAS 3. Acció 8. Acompanyar a la pagesia en edat propera a la jubilació en el procés de reflexió sobre les possibilitats d'iniciar un procés de traspàs

En l'àmbit del relleu agrari, hi ha una major intensitat de recursos i eines destinats a la persona que s'incorpora que a la persona cedent. Tenint en compte que la part cedent és una part imprescindible per a que es puguin fer efectius els relleus agraris, cal incidir en aquest àmbit. En concret, és necessari incidir en la fase de reflexió inicial, en que actualment no intervé cap agent. El fort aferrament emocional a la terra i al projecte agrari per part de les futures persones cedents fa necessari un procés de reflexió profund, que cal que s'iniciï com abans millor, atès que es tracta de processos lents, que cal començar a treballar entre 5 i 10 anys abans de l'edat esperada de jubilació.

L'acció consisteix en oferir sessions d'acompanyament individualitzat a persones pageses disposades a valorar les opcions d'un possible traspàs. Aquestes sessions tenen per objectiu oferir un espai de reflexió-presca de consciència en relació a l'interès de traspasar l'activitat, les pors i expectatives associades, i definir un bon pla de traspàs (full de ruta), que satisfaci a la persona cedent i alhora tingui garanties de futur per a possibles persones emprenedores.

La següent infografia resumeix de manera gràfica aquests passos:

8/ ANNEXOS

8.1/ MODEL ENTREVISTA PERSONES CEDENTS (perfils 1 i 2)

BLOC A. PERFIL DE LA PERSONA PAGESA QUE PLEGARÀ EN UN FUTUR

1. Nom:
2. Sexe:
  - Home
  - Dona
  - Altres
3. Any de naixement:
4. Municipi de residència:
5. Perfil de pagesia (tradicional,nouvinguda):
6. Formació agrària:
7. Formació no agrària:

BLOC B. PERFIL DE L'EMPRESA AGRÀRIA

1. Municipi de l'explotació agrària:
2. Nombre de persones treballant (incloent-te a tu):
3. Forma jurídica de l'empresa agrària:
  - societat mercantil
  - entitat pública
  - cooperativa de producció
  - societat agrària de transformació (SAT)
  - una altra condició jurídica
4. Orientació Tecnicoeconòmica (OTE) de l'explotació agrària:
  - Agricultura general
  - Horticultura
  - Conreus llenyosos
  - Herbívors
  - Granívors (pollastres, gallines)
  - Policultius
  - Ramaderia mixta
  - Conreus i ramaderia
  - Altres:
5. Règim de tinença de la terra:
  - Propietat
  - Arrendament
  - Altres règims de tinença
  - Comunals
6. Secà (ha):
7. Regadiu (ha):
8. Caps de bestiar:
9. Com realitza la comercialització del seu producte/es?

10. Certificacions:

- Venda directa/proximitat
- Ecològic
- Integrat
- Altres

11. L'activitat està legalitzada?

12. Import aproximat PAC

13. Valor econòmic que creu que té la seva empresa

BLOC C. SITUACIÓ DE RELLEU

1. Quin és l'any previst de jubilació/plegar?

2. Quins són els principals motius per plegar de l'activitat?

- Edat
- Malaltia
- No viabilitat
- Altres:

3. Quines son les principals dificultats que heu tingut al llarg del seu projecte d'empresa agrària? Quines creu que son les principals dificultats de seva feina a l'actualitat?

4. Té relleu? En cas afirmatiu, pregunta 5. En cas negatiu, pregunta 10.

SÍ QUE TÉ RELLEU (preguntes 5-9)

5. De quin tipus de relleu es tracta?

- Família (1 ordre de consanguinitat)
- Família (segon ordre de consanguinitat)
- Entorn proper (veïns, treballadors)
- Entorn llunyà
- Altres

6. Quins creu que són els motius pels quals vostè disposa d'aquest relleu (i l'tres pagesos/es no)?

7. Què creu que serà fàcil en el seu procés de relleu?

8. I quins entrebancs hi preveu?

9. El paper de l'habitatge. Hi ha un habitatge vinculat a la seva explotació? Quin ús té actualment (hi viu ell/a + la seva família; hi viu ell/a i també la persona que agafarà el relleu; altres opcions). Quin ús tindrà aquest habitatge quan es faci el relleu intrafamiliar? Creu que el fet que hi hagi aquest habitatge vinculat a l'explotació és un factor positiu per al seu relleu? O bé ho percep com a un entrebanc? Anar a pregunta 15

NO TÉ RELLEU (PREGUNTES 10-14)

10. Com li agradaria (desig) que fos el relleu de la seva explotació?

10A. QUAN. Quan li agradaria que fos?

10B. AMB QUI. Amb qui li agradaria fer el relleu de la seva explotació? Voldria que fos amb algú de la família o bé amb algú de fora de la família? Voldria fer-lo amb persones d'un entorn proper (veïns, treballadors)? O bé amb algú d'un entorn llunyà (persona desconeguda).

10C. COM. Quin tipus de relleu li agradaria fer: venda, traspàs de l'activitat, arrendament activitat, arrendament de terres, tancament activitat.

11. Com creu que acabarà sent el relleu de la seva explotació (visió realista, pragmàtica)? (en termes de quan, intra o extra familiar, amb traspàs de l'activitat o de les terres (o arrendament)..

12. Com li agradaria implicar-se en la transmissió? Mentoratge remunerat, pràctiques, no hi voldria cap tipus d'implicació, etc.?

13. Quins creu que seran els principals problemes amb que es trobarà per al seu procés de relleu? Està convençut/da que vol un relleu?

14. El paper de l'habitatge. Hi ha un habitatge vinculat a la seva explotació? Quin ús té actualment (hi viu ell/a; hi viu ell/a i també la persona que agafarà el relleu; altres opcions). Quin ús tindrà aquest habitatge quan es faci el relleu? Creu que el fet que hi hagi aquest habitatge vinculat a l'explotació és un factor positiu per al seu relleu? O bé ho percep com a un entrebanc? Anar a pregunta 15

PREGUNTES COMUNES TANT PER LA PAGESIA QUE TÉ RELLEU COM PER LA QUE NO TÉ RELLEU

15. Quines eines coneix (entitats, ajudes, projectes, persones professionals, etc) que creu que li puguin donar suport en el seu procés de relleu agrari?

16. Què creu que caldria (i no existeix o bé no coneix) per a afavorir el relleu de la seva explotació?

17. Què és, per a ell/a, el més important a transmetre en un procés de relleu?

8.2/ MODEL ENTREVISTA PERSONES RECENTMENT INCORPORADES (perfil 3)

BLOC A. Perfil de la persona jove incorporada

1. Nom:
2. Sexe:
3. Any de naixement:
4. Municipi de residència:
5. Perfil de pagesia:
6. Formació agrària:
7. Formació no agrària:

BLOC B. Perfil de l'empresa agrària

1. Municipi de l'explotació agrària:
2. Nombre de persones treballant (incloent-te a tu):
3. Forma jurídica de l'empresa agrària:
4. Orientació Tecnicoeconòmica (OTE) de l'explotació agrària:
5. Regim de tinença de la terra:
6. Secà (ha):
7. Regadiu (ha):
8. Caps de bestiar:
9. Comercialització:
10. Certificacions:

BLOC C. El camí de la incorporació agrària:

1. Com descriuries el teu procés d'incorporació al sector agrari?
2. Quines són les principals necessitats que has tingut en el teu procés d'incorporació al sector agrari?
3. Quines eines / ajuts / programes han estat útils en el procés d'incorporació al sector agrari?
4. Quines eines / ajuts / programes haguessin estat útils en el procés d'incorporació al sector agrari i no hi has pogut accedir?
5. Quins creus que són els principals actors que estan implicats en donar suport al relleu generacional agrari a la Garrotxa?
6. Quins actors creus que s'haurien d'implicar en la gestió del relleu generacional agrari a la Garrotxa, que no hi siguin en l'actualitat?
7. Quin creus que és el context actual del relleu generacional agrari a la Garrotxa?
8. Quins elements consideres imprescindibles per un possible "Programa de relleu generacional agrari a la Mataró"?

8.3/ OBJECTIUS I PROGRAMA JORNADA DE TREBALL

Els objectius de la *sessió de treball amb agents clau vinculats al relleu en el sector agrari a Mataró*, realitzada a la Sala d'Actes de la Direcció de Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Mataró, el dia 8 de novembre de 2023, han estat:

- Informar les persones assistents sobre el *projecte Estratègies per a impulsar el relleu agrari a Mataró* i la voluntat de l'Ajuntament d'abordar aquesta línia de treball.
- Sensibilitzar sobre la necessitat de treballar de manera conjunta per al relleu agrari a Mataró.
- Posar en comú el que ofereixen actualment cadascuna de les entitats en les diferents fases del relleu agrari, així com allò que actualment no s'ofereix però es podria OFERIR; com a punt de partida per al bon funcionament del treball en xarxa.

El programa de la trobada ha estat el següent:

12.00h	Benvinguda i presentació del projecte "Estratègies per al relleu agrari a Mataró". Antecedents i objectius. <i>A càrrec de José Antonio Ricis, regidor de Verd Urbà, Espai Agrari i forestal, Brigada municipal i Manteniment Àngel Remacha, director d'ocupació i promoció econòmica</i>
12.15h	Explicació de les tasques previstes en el marc del projecte i dels antecedents de l'estudi i fases del relleu agrari. Rosa Binimelis (Arran de terra SCCL) i Núria Serena (Raiels SCCL).
12:35h	Dinàmica participativa. A partir de l'esquema on s'expliquen les fases per les quals passen les persones cedents i les que s'incorporen a un nou projecte agrari, es respon a la pregunta <i>"Què oferiu en les diferents fases del relleu generacional agrari?"</i>
13:50h	Fi de la sessió i propers passos

8.4/ PERSONES ASSISTENTS JORNADA DE TREBALL SOBRE RELLEU AGRARI

La reunió es va produir el 8 de novembre a la seu de l'àrea de Promoció Econòmica de Mataró.

Entitat	Nom i càrrec
Ajuntament de Mataró	José Antonio Ricis, regidor de Verd Urbà, Espai Agrari i forestal, Brigada municipal i Manteniment Àngel Remacha, director d'ocupació i promoció econòmica Sara Armengol, servei d'ocupació de Mataró Saray Bazaga, tècnica d'ocupació Maria Calvo, tècnica d'economia circular Diego Sáez, servei d'estratègia i governança
Reempresa Mataró	Carme Navas i Lara, gestora de projectes de creixement empresarial i referent de Reempresa a Mataró
Oficina Comarcal Departament d'Alimentació, Acció Climàtica i Agenda Rural	Clara Bonavia, directora
Diputació de Barcelona	Sònia Callau, cap de la Direcció Territorial Agrària Marc Riera, tèctic de la Direcció Territorial Agrària
Escola Agrària de Noves Tecnologies i Horticultura de Cabrils	Pedro Calero, director
Associació Agrària Cinc Sènies-Mata-Valldeix	Josep Montasell
ADV Baix Maresme	Montse Mata, tècnica

Han dinamitzat la sessió: Rosa Binimelis d'Arran de terra i Núria Serena de Raiels.